Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 14 (5688) | 17 студзеня 1937 г., нядзеля | ЦАНА 10 КАП.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Надзвычайны XVII Усерасійскі З'езд Советаў. Даклад тав. М. І. Калініна аб праекце Канстытуцыі РСФСР. Дзеннік З'езда. Ранішняе пасяджэнне 16 студзеня.
Уся краіна слухала даклад тав. М. І. Калініна.
Пісьмо тав. Н. Ф. Гікало даярцы-ордэнаносцы тав. Каўдэрка.
Артыкулы: Перадавы — Шырэй фронт спаборніцтва, вышэй якасць падрыхтоўкі да сяўбы. **І. І. Валодзька** — Ордэнаносная БССР — узорную сувязь. **С. Галкін, І. Фелер** — Першыя рэзультаты.
Шырэй фронт соцыялістычнага спаборніцтва.
За граніцай: Становішча на франтах у Іспаніі.
Агенцтва Уік аб міжнародным становішчы.
Антысовецкія вымыслы германскага друку.
Перад судом над забойцамі М. В. Пронінай.

ШЫРЭЙ ФРОНТ СПАБОРНІЦТВА, ВЫШЭЙ ЯКАСЦЬ ПАДРЫХТОЎКІ ДА СЯЎБЫ

Калгаснікі і калгасніцы добра зразумелі ўжо, што далейшы рост іх заможнасці залежыць іменна ад іх саміх. Яны добра запомнілі словы таварыша Сталіна аб тым, што **«каб стаць калгаснікам заможнымі для гэтага патрэбна цяпер толькі адно — працаваць у калгасе чэсна, правільна выкарыстоўваць трактары і машыны, правільна выкарыстоўваць рабочую жывёлу, правільна апрацоўваць зямлю, берагчы калгасную ўласнасць».**

Нават у мінулым годзе цэлы рад калгасаў, брыгад і звенняў нашай рэспублікі, не гледзячы на неспрыяючыя кліматычныя ўмовы, дабіліся на сваіх палях высокага ўраджаю і гэтым самым павысілі вагу працадня калгаснікаў.

У адказ на зварот удзельнікаў пленума зернавой секцыі Ўсесаюзнай акадэміі сельскагаспадарчых навук імя Леніна калгаснікі ўжо зараз бяруць на сябе новыя соцыялістычныя абавязацельствы па пад'яццю ўраджайнасці для таго, каб яшчэ быстрэй выканаць лозунг правадыра народаў таварыша Сталіна аб штогодняй вытворчасці 7—8 мільярдаў пудоў зярна ў нашай краіне і, такім чынам, яшчэ вышэй узняць даходы калгаса і калгаснікаў.

За перадавікамі ідуць і астатнія калгасы рэспублікі. Яны таксама хочуць быць у перадавых радах. Яны ўключаюцца ва ўсесаюзнае соцыялістычнае спаборніцтва, бяруць на сябе канкрэтныя абавязацельствы па паднящцю ўраджайнасці.

Але далёка яшчэ не ўсе калгасы, соўгасы і машынатрактарныя станцыі Совецкай Беларусі ўключыліся ва ўсесаюзнае спаборніцтва за высокі ўраджай. У прыватнасці, слаба ўключаюцца ў гэта вялікае пачынанне перадавікоў калгасы Мехаўскага раёна і калгасы некаторых раёнаў Полацкай і Лепельскай акруг. Слаба разгортвае соцыялістычнае спаборніцтва Ветрынская МТС, не гледзячы на тое, што рамонт трактароў і машын тут ідзе вельмі марудна.

Ёсць вельмі [illegible] фармальнага падыходу да ўключэння ў соцыялістычнае спаборніцтва. [illegible]

[illegible] Багушэўскай машынатрактарнай станцыі [illegible] соцыялістычнага спаборніцтва за высокі ўраджай. [illegible] 1937 [illegible] па 150 пудоў бульбы і 4,5 цэнтнера ільновалакна з гектара.

Ну што гэта за паказальнік? Ды ў мінулым 1936 годзе некаторыя калгасы Багушэўскага раёна [illegible] ўраджай. Напрыклад, у калгасе «Першае мая» [illegible] на 7 цэнтнераў ільновалакна [illegible] у калгасе «Бальшавік» [illegible] 17,2 цэнтнера [illegible] 14,5 цэнтнера з гектара [illegible]

Трэба адзначыць, што [illegible] Багушэўскага раёна — сакратар райкома партыі т. Мажуеў і старшыня райвыканкома т. Будзееў.

Гэты факт сведчыць аб тым, што некаторыя раённыя [illegible] соцыялістычных абавязацельстваў калгасаў за высокі ўраджай.

Соцыялістычнае спаборніцтва за высокі ўраджай — вялікая і сур'ёзная справа. [illegible]

ты рух, — вось задача ўсіх раённых партыйных арганізацый. Трэба разгарнуць такую арганізацыйна-масавую работу ў калгасах, якая-б забяспечыла высокі рост ураджайнасці і даходнасці калгасаў і калгаснікаў.

Выключную ўвагу трэба аддаць зараз падрыхтоўцы да веснавой пасеўнай кампаніі. Ні на адзін дзень нельга зацягваць падрыхтоўку да сяўбы. Кожны дзень кожная гадзіна павінны быць на дакладным учоце.

Высокая якасць насення — першая і важнейшая ўмова новых перамог у барацьбе за сталінскія 7—8 мільярдаў пудоў хлеба. Засыпка, ачыстка і праверка на ўсхожасць насення павінна быць закончана ва ўсіх калгасах у самыя бліжэйшыя дні. Закончыць абмен гатунковага насення. Устанавіць за насенным фондам самы пільны нагляд, вылучыўшы для гэтага лепшых людзей калгасаў — перадавікоў высокіх ураджаяў.

Быстрэй рамантаваць трактары і сельскагаспадарчы інвентар і машыны. Выключную ўвагу павінны звярнуць машынатрактарныя станцыі на якасць рамонту трактарнага парка. Не павінна быць у гэтым годзе ні ў адной МТС такога выпадку, каб у часе палявых работ былі хоць-бы малейшыя прастоі трактароў з-за нядобраякаснага рамонту, або па іншых прычынах.

Трэба памятаць, што ў надыходзячую веснавую пасеўную кампанію і ў паследуючых сельскагаспадарчых работах конская цягавая сіла будзе адыгрываць вялікую ролю. Таму падрыхтоўцы каня да вясны трэба аддаць велізарнейшую ўвагу. Догляд за рабочым канём патрэбна даручыць лепшым, правераным людзям калгасаў. Павесці рашучую барацьбу з безгаспадарчым выдаткаваннем кармоў. Рабочая жывёла павінна быць забяспечана добрымі і ў дастатковай колькасці кармамі на час веснавой сяўбы.

[illegible]

СОЎГАС ДАБРЫНЬ, ЕЛЬСКАГА РАЁНА

ДАЯРЦЫ-ОРДЭНАНОСЦЫ т. КАЎДЭРКА

Атрымаў Вашае пісьмо, Марыя Францаўна, у якім паведамляеце аб выкананні Вамі абяцання, дадзенага таварышу **Сталіну**,—атрымаць удой ад прымацаваных да Вас кароў у сярэднім 4500 літраў малака. Рад адзначыць, што [illegible] ордэнамі Саюза, ідуць у першых радах стаханаўскага руху.

[illegible] 1937 годзе [illegible]

Сакратар ЦК КП(б)Б ГІКАЛО.

УСЯ КРАІНА СЛУХАЛА ДАКЛАД М. І. КАЛІНІНА

Ва ўсіх кутках Совецкай Беларусі з вялікай цікавасцю і ўвагай слухалі па радыё [illegible] даклад [illegible] XVII Усерасійскаму З'езду Советаў [illegible] М. І. Калініна аб праекце Канстытуцыі РСФСР. [illegible]

установах Менска (фабрыка імя Крупскай, вышэйшых педагагічных інстытут і т. д.). У Тураўскім раёне калектыўнае слуханне даклада было арганізавана ў 17 пунктах, у Чырвонапольскім раёне—29 пунктах, Нарынкім — 49, Смалявічым—19, Заслаўскім — 18. [illegible] Калініна даклад слухалі 13.226 чалавек, [illegible] — 20 тысяч, Віцебскім—23 тысячы чалавек і т. д.

АБ ПРАЕКЦЕ КАНСТЫТУЦЫІ РСФСР

Даклад тав. М. І. КАЛІНІНА на Надзвычайным XVII Усерасійскім З'ездзе Советаў

Таварышы, праект Канстытуцыі РСФСР распрацаваны Канстытуцыйнай Камісіяй, створанай пастановаю ВЦВК 27 ліпеня 1936 года і адобраны ім 25 снежня 1936 года для ўнясення на разгляд Надзвычайнага XVII Усерасійскага З'езда Советаў.

За час існавання РСФСР двойчы на [illegible] з'ездах Советаў абмяркоўвалася і прымалася Канстытуцыя.

Першая Канстытуцыя РСФСР была прынята V Усерасійскім З'ездам Советаў у ліпені 1918 года, у якую ў якасці ўводнай часткі ўвайшла «Дэкларацыя правоў працоўнага і эксплаатуемага народу», прынятая III Усерасійскім З'ездам Советаў у студзені 1918 года.

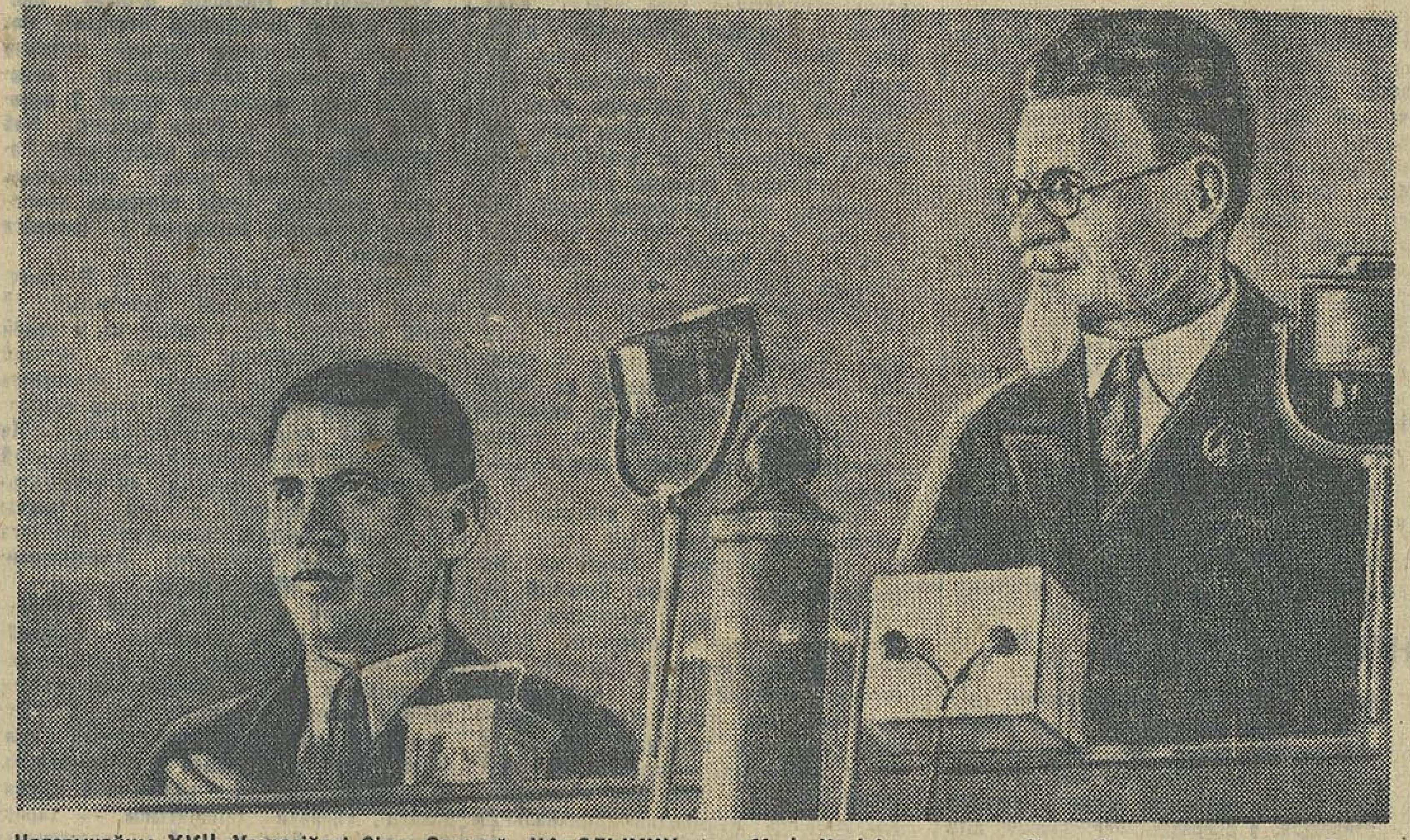

Надзвычайны XVII Усерасійскі З'езд Советаў. НА ЗДЫМКУ: тав. М. І. Калінін адкрывае З'езд. Злева — старшыня Совета Народных Камісараў РСФСР тав. Д. Е. Сулімаў.
Перадача з Масквы для «Звязды» па бильдапарату. Фото Б. Фішмана. (СФ).

Першая совецкая Канстытуцыя афарміла і замацавала асновы совецкай дзяржавы, узнікшай у рэзультаце Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі. Яна сфармулявала асноўныя задачы для далейшай барацьбы супроць эксплаататараў за ўстанаўленне соцыялістычнай арганізацыі грамадства, у якім не павінна быць эксплаатацыі чалавека чалавекам і падзелу грамадства на класы.

На аснове Канстытуцыі 1918 года рабочы клас і працоўнае сялянства пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі разграмілі буржуазную контррэволюцыю, адбілі напад замежных інтэрвентаў і падрыхтавалі ўмовы для стварэння адзінай, магутнай совецкай дзяржавы — Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік. **(Доўгія апладысменты).**

Другая Канстытуцыя была прынята XII Усерасійскім З'ездам Советаў у маі 1925 года. Са стварэннем у 1922 годзе Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік і прыняццем у 1924 годзе Канстытуцыі СССР неабходна было перапрацаваць тэкст Канстытуцыі РСФСР на аснове і ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Саюза ССР.

Неабходнасць змены тэксту Канстытуцыі 1918 года выклікалася і тым, што ў ёй быў рад артыкулаў, адлюстроўваўшых гістарычна пройдзены этап барацьбы, [illegible] у 1925 годзе з'яўлялася ўжо толькі гістарычным фактам.

[illegible] часу прайшло 11 год [illegible] За гэты час З'езды Советаў неаднаразова змянялі і дапаўнялі дзеючую Канстытуцыю РСФСР. Так, напрыклад, быў уведзен новы адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел РСФСР, ствараліся новыя і пераўтвараліся існаваўшыя наркаматы РСФСР і праводзіліся іншыя арганізацыйныя мерапрыемствы Совецкай улады.

Усе гэтыя змены і дадаткі Канстытуцыі РСФСР з'яўляліся адлюстраваннем прагрэсу нашай эканомікі, а ў адпаведнасці з ім змены класавай структуры і нацыянальных узаемаадносін у нашай краіне.

Я не буду падрабязна спыняцца на тых найглыбейшых зменах, якія адбыліся ў совецкай краіне. Таварыш Сталін у сваім дакладзе на Надзвычайным VIII Усесаюзным З'ездзе Советаў асвятліў іх з вычарпальнай паўнатой. Бліскучы дыялектык, ён даў ім такі аналіз, да якога цяжка што-небудзь дадаць. Адно можна сказаць: соцыяльна-эканамічныя зрухі, якія адбыліся ў нашай краіне, даюць нам магчымасць пабудаваць новую форму дзяржаўнага кіравання на выключна земляробчых раёнах.

В. І. Ленін яшчэ ў 1909 годзе пісаў:

«Сутнасць Канстытуцыі ў тым, што асноўныя законы дзяржавы наогул і законы, [illegible] выбарчага права ў прадстаўнічыя ўстановы, іх кампетэнцыі і інш., выражаюць сапраўдныя суадносіны сіл у класавай барацьбе. Фіктыўна канстытуцыя, калі закон і сапраўднасць разыходзяцца; не фіктыўна, калі яны сходзяцца»*).

Совецкая Канстытуцыя і совецкая рэчаіснасць не разыходзяцца. Прынятая Надзвычайным VIII З'ездам Советаў Канстытуцыя СССР, якая ў люстры адбівае жыццё народаў нашай краіны, створанае і заваяванае пад кіраўніцтвам таварыша **Сталіна. (Шумныя апладысменты).** Іменна таму народныя масы Совецкага Саюза назвалі сваю новую Канстытуцыю імем яе тварца — Сталінскай Канстытуцыяй. **(Доўгія апладысменты).** Пад гэтай назвай яна ўвойдзе ў сусветную гісторыю.

У бязлітаснай барацьбе з шматлікімі ворагамі рабочага класа таварыш Сталін мабілізаваў партыю, рабочы клас і працоўныя масы нашай краіны на заваяванне соцыялізма. Пад яго кіраўніцтвам мы індустрыялізавалі нашу краіну, перарабілі на соцыялістычны лад сельскую гаспадарку, ліквідавалі капіталізм у прамысловасці, у сельскай гаспадарцы і ў гандлі, знішчылі эксплаатацыю чалавека чалавекам, уцвердзіўшы соцыялізм, як непахісную аснову гаспадарчага і палітычнага жыцця Совецкага Саюза. **(Апладысменты).**

Сталінская Канстытуцыя ёсць Канстытуцыя перамогшага соцыялізма. **(Апладысменты).**

Вялікія вынікі

Таварышы, праект Канстытуцыі РСФСР распрацаван на аснове і ў адпаведнасці з Канстытуцыяй Саюза ССР.

Раздзел першы поўнасцю ўзяты з саюзнай Канстытуцыі. У ёй гаворыцца аб грамадскім устройстве. Першыя 4 артыкулы вызначаюць палітычную і эканамічную аснову рэспублікі. Астатнія артыкулы гэтага раздзелу ўстанаўліваюць формы соцыялістычнай і асабістай уласнасці, напрамак гаспадарчага жыцця рэспублікі і прынцыпы працы.

У прадзельна сціслых артыкулах аб грамадскім устройстве запісаны вялікія ітогі, поўнай драматызму, барацьбы многіх пакаленняў пролетарскіх рэволюцыянераў.

Амаль 90 год таму назад Карл Маркс у Комуністычным Маніфесце агаласіў неабходнасць грамадскага ўстройства на соцыялістычных асновах. Гэтыя 90 год насычаны барацьбой рабочага класа супроць сваіх прыгнятальнікаў. Успомніце чартысцкі рух у Англіі, Парыжскую Комуну ва Францыі, суровыя класавыя схваткі ў іншых краінах, рэволюцыю 1905 года ў Расіі. Барацьба была цяжкая. Але толькі расійскаму пролетарыяту пакуль удалося ўвянчаць сваю цяжкую шматгадовую барацьбу поўным разгромам памешчыцка - капіталістычнага ладу і стварыць першую ў свеце совецкую дзяржаву рабочых і сялян. **(Апладысменты).**

Палітычную аснову дзяржавы складаюць советы дэпутатаў працоўных. Можна сабе ўявіць, якое глыбокае пачуццё сімпатыі выклікаюць яны не толькі ў рабочых і сялян СССР, але і ў працоўных усяго свету. Гэта-ж тыя органы ўлады, якія былі створаны рабочымі ў ходзе рэволюцыйнай барацьбы і пры дапамозе якіх рабочыя і сяляне нашай краіны, кіруемыя комуністычнай партыяй, скінулі ўладу царызма, памешчыкаў і капіталістаў у Расіі.

Рабочы клас нашай краіны раней пролетарыята іншых вялікіх еўрапейскіх краін вышаў на гістарычную арэну барацьбы за ідэалы соцыялізма. Але шлях яго адзначан жорсткімі баямі, усеян ахвярамі лепшых яго сыноў. Гэта шлях пролетарскага гераізму. Яшчэ ёсць жывыя прадстаўнікі таго пакалення, пры якім арганізацыя рабочага класа толькі намячалася і калі наша комуністычная партыя была толькі ў зародкавым становішчы. І вось сёння мы абмяркоўваем Канстытуцыю соцыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян, самую дэмакратычную Канстытуцыю з усіх калі-небудзь існаваўшых і зараз існуючых канстытуцый, выключаючы Сталінскую Канстытуцыю СССР, роднаю дачкою якой з'яўляецца Канстытуцыя РСФСР. **(Апладысменты).**

Эканамічную аснову нашай рэспублікі складае соцыялістычная сістэма гаспадаркі і соцыялістычная ўласнасць на прылады і сродкі вытворчасці, якая выключае эксплаатацыю чалавека чалавекам.

Ад самых старадаўніх часоў да нашых дзён лепшыя розумы чалавецтва шукалі тыя ідэальныя формы арганізацыі гаспадаркі, якія не дазвалялі-б закабаляць і эксплаатаваць працоўных.

Мы знайшлі гэтыя ідэальныя формы і ўпершыню ў гісторыі паклалі іх у аснову гаспадарчага жыцця нашай краіны.

У Комуністычным Маніфесце Маркс і Энгельс пісалі, што «комуністы могуць выразіць сваю тэорыю адным палажэннем: скасаванне прыватнай уласнасці». Гэта важнейшае палажэнне марксізма ў нашай Канстытуцыі фіксіруецца як адбыўшыйся факт.

Цяпер не толькі ў Совецкім Саюзе, але і за яго межамі рабочыя і шырокія пласты працоўных разумеюць перавагі соцыялістычнай сістэмы гаспадаркі перад капіталістычнай. А яшчэ-ж параўнаўча нядаўна гэта разуменне было лёсам толькі нямногіх перадавых людзей.

Гаспадары капіталістычнага свету, а таксама і іх прыслужнікі з лагера міжнароднага апартунізма ўжываюць усе сродкі, каб затармазіць развіццё соцыялізма. Яны свядома скажаюць разуменне аб соцыялізме, прабуюць утоіць ад рабочых сваіх краін сусветна-гістарычныя перамогі Совецкага Саюза. У барацьбе супроць соцыялізма яны прымяняюць літаральна ўсе сродкі: ашукваюць свае народы, паклёпнічаюць на Совецкі Саюз, праследуюць шляхам жорсткага тэрору паслядоўнікаў комуністычных партый.

Ды і як-жа не праследаваць, у свеце-ж існуе соцыялістычная дзяржава, дзе рабочыя не толькі знішчылі прыватную ўласнасць на сродкі вытворчасці, але і, гаворачы словамі народу, стварылі шчаслівае жыццё ўсім працоўным. Яно выражаецца не толькі ў матэрыяльных і культурных каштоўнасцях, якія заваяваў клас абяздоленых, але і ў той гармоніі інтарэсаў, ідэальных імкненняў рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыі да адной мэты, якую ўказвае комуністычная партыя — да пабудовы комуністычнага грамадства. Кожны чалавек — ад простага рабочага да самага выдатнага вучонага — вырас у сваім уласным уяўленні, усвядоміў значымасць і карыснасць сваёй работы для народу.

Рабочы клас Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік з гордасцю можа сказаць усяму свету: глядзіце, у рэзультаце пролетарскай рэволюцыі я многае дасягнуў, жыццё маё робіцца забяспечаным і культурным, — і ў такім-жа становішчы знаходзіцца ўсё працоўнае насельніцтва нашай краіны. Вось чаму так любіма наша радзіма, вось чаму мы беззаветна будзем змагацца за цэласнасць і непарушнасць яе граніц. **(Апладысменты).**

У якасці непахіснага закона Канстытуцыя ў артыкуле 8 запісала: «Зямля, займаемая калгасамі, замацоўваецца за імі ў бясплатнае і бестэрміновае карыстанне, гэта значыць навечна».

Як мала слоў і як многа зместу! Усім вядома, што барацьба сялян за зямлю мае найбольш даўнюю гісторыю. Возьміце гісторыю сялянскіх войн на Захадзе. Сялянскія войны ў нас у Расіі — паўстанне Балотнікава, Сцепана Разіна, Пугачова і бясконцы рад іншых буйных і дробных паўстанняў у далейшых стагоддзях, — вы ўбачыце, што мэтай гэтай барацьбы скрозь і ўсюды з'яўляўся захват сялянамі памешчыцкіх зямель і вызваленне ад памешчыцка-дваранскага гнёту. Гераізм гэтай барацьбы адлюстраваны ў народных песнях, яна адлюстравана і ў нашай мастацкай літаратуры. Аб упартасці гэтай барацьбы гавораць і архівы ахранна-паліцэйскіх устаноў.

Аднак, дваранства і памешчыцкія контррэволюцыйныя пласты аж да рэволюцыі 1905 года думалі, ці рабілі выгляд, што так думаюць, — сялянства будзе з імі, супроць рэволюцыі. Усе ворагі пролетарскай рэволюцыі ад буржуазіі да меншавікоў і трацкістаў уключна былі ўпэўнены, што большэвікі зломяць сабе зубы аб вёску. Уся міжнародная контррэволюцыя з надзеяй пазірала на вёску. І вось ленінская палітыка, праводзімая партыяй пад кіраўніцтвам Сталіна, апракінула гэтыя разлікі. Поўнасцю апраўдаліся погляды партыі, што сялянства пад кіраўніцтвам пролетарыята будзе яго верным саюзнікам у барацьбе з контррэволюцыяй, а цяпер сталінская палітыка зрабіла яго сутаварышам рабочага класа ў барацьбе за соцыялістычную перабудову грамадства, роўнапраўным будаўніком комунізма. Гэта адна з самых буйных перамог нашай партыі і пролетарскай рэволюцыі.

Новае пакаленне не ведае жыцця сялянства ў мінулым, прыкладна, 30—40 год таму назад. Між тым толькі параўноўваючы мінулае жыццё з сучасным, можна ўявіць які пройдзен шлях.

Вось перада мной адзін цікавы дакумент — сакрэтнае данясенне тульскага губернатара ад 22 красавіка 1905 года міністру ўнутраных спраў.

Я прачытаю яго вам.

«У дадатак прадстаўлення майго ад 22 красавіка г. г. за № 156 давяшу вашаму высокапрэвасхадзіцельству згодна асабістага даклада вярнуўшагася з Багародзіцка віцэ-губернатара і рапарта багародзіцкага павятовага ісправніка, падрабязнасці справы падпалаў, учыненых сялянамі на хутарах графаў Бобрынскіх.

Багародзіцкі павятовы ісправнік, атрымаўшы ад графа Бобрынскага ў 11 гадзіне папоўдні 20 красавіка весткі, што на хутары пры вёсцы Жданкі сялянамі зроблен падпал, адправіўся на хутар, дзе застаў пажар стога сена ў поўным агні. Стог акружалі сяляне і да тушэння пажару мер ніякіх не прымалі. Выклікаўшы сельскага старасту, ісправнік патрабаваў неадкладна прыступіць да тушэння агню. Гэты яго загад сярод сялян выклікаў варожыя выкрыкі: «Што-ж нам загадаеце жывымі ў агонь кідацца?». Затым мала-па-малу паддаліся пераконванню некалькі сялян і прыступілі да тушэння агню, хоць натоўпу чуліся насмешлівыя крыкі: «Боты спаліш!», «Што, думаеш, граф заплоціць табе?», «Нябось, у яго зямлі многа, выцерпіць».

Затым ісправніка акружыў натоўп сялян, выказваўшых нездавальненне па поваду нявыдачы ім на харчаванне жыта і на абсемяненне аўса і скаргі на тое, што яны не маюць дастатковай колькасці зямлі. Чуліся таксама і варожыя крыкі супроць графа, што ён патрабуе за зямлю вялікай арэнднай платы. Ісправнік пярэчыў ім, што цяпер, у часе пажару, не час выказваць прэтэнзіі, для гэтага трэба прыйсці ў горад і перагаварыць як з мясцовым земскім начальнікам, так і з графам. Натоўп стаў крычаць: «Ведаем мы вас: прыдзі ў горад,—вы там пасадзіце пад арышт».

Агонь быў ужо амаль патушан, як з Багародзіцкага цукровага завода на Жданаўскі хутар тэлефанавалі, што пачаўся пажар на заводзе. Атрымаўшы гэту вестку, ісправнік пакінуў на хутары прыстава, а сам разам з графам адправіўся на завод. На заводзе гарэў складзены недалёка стог саломы...

Не паспелі патушыць агню, як са Жданаўскага хутара на завод тэлефанавалі, што пасля ад'езду ісправніка з хутара, сяляне зноў сталі бясчынстваваць, падпалілі другі стог і падпальваюць пуню. Тады ён з графам Бобрынскім паехалі да вайсковага начальніка, узялі ў яго пры афіцэры-дзеляводзе 9 узброеных ніжніх чыноў і, апрача гаго, 5 паліцэйскіх служыцеляў.

Прыбыўшы на хутар, ісправнік застаў другі стог ужо дагараючым, а пуня, хоць і была ўнутры падпалена, але своечасова падаспеўшымі рабочымі агонь у ёй быў патушан.

На месцы з распытаў сведак — служачых графаў Бобрынскіх—высветлілася, што пасля ад'езду ісправніка і графа з хутара, калі з прычыны заціхшага пажару стога наступіла цемната, натоўп сялян зноў стаў бясчынстваваць: здзекваўся над прыставам, прымушаючы яго з віламі лезці на стог, пагражаў яму адарваць галаву, лаяў графа, пагражаючы расправіцца з ім.

Свяшчэннік горада Ефрэмава Князеў, які знаходзіўся тут, прабаваў угаворваць сялян абразуміцца, але яны сталі здзекавацца і над ім, пагражаючы кінуць яго ў агонь. Пажар першага стога яшчэ не быў скончан, як некалькі сялян кінуліся да другога стога і падпалілі яго, а праз некалькі мінут запалілі салому ўнутры пуні...

(Працяг даклада на 2 стар.)

*) Ленін, т. XIV, стр. 18.

АБ ПРАЕКЦЕ КАНСТЫТУЦЫІ РСФСР

Працяг даклада тав. М. І. КАЛІНІНА на Надзвычайным XVII Усерасійскім З'ездзе Советаў

Пакуль устаноўлена, што падбухторшчыкамі да апісанага беспарадку і галоўнымі ўдзельнікамі ў ім былі 6 мясцовых сялян, якія ноччу пры садзейнасці вайсковых чыноў і паліцэйскіх служыцеляў арыштаваны. Пры наступленні раніцы іспраўнікам быў сабран сельскі сход і растлумачана сялянам злачыннасць іх спосабу дзеяння з папярэджаннем, што апрача прыцягнення да законнай адказнасці пры паўтарэнні беспарадку, такавы будзе падаўлен сілай зброі. Па прыбыцці на месца віцэ-губернатара, згодна паказанняў сведак, былі арыштаваны яшчэ трое сялян вёскі Жданкі.

У сучасны момант настрой сялян гэтага паселішча супакоіўся, але знаходжанне казакаў у гэтай мясцовасці, безумоўна, неабходна»...

Можна прывесці мноства і больш яркіх прыкладаў з мінулага, калі людзі падвяргаліся экзекуцыі, арыштам, расстралам і т. д. Я прывёў дакумент аб адным найбольш тыповым выпадку, дзе аказаліся ў наяўнасці ўсе дзеючыя рэакцыйныя сілы царскай Расіі, не выключаючы і папа. Мною прыведзен факт, якіх было тысячы. Ён адносіцца да губерні, у якой сялян грабілі і эксплаатавалі не больш, чым у астатніх губернях, прычым губерні чыста рускай, з вялікай праслойкай рабочых і саматужнікаў, барацьба якіх у сілу раду прычын была больш арганізаванай.

І вось нават у такой губерні сярод сялянства была беспрасветная цемра. Львіную долю, прытым самага дарагога гарачага часу: сенакос, жніво, малацьба, ворыва—сяляне аддавалі памешчыку пераважна на адработкі за арандаваныя лугі, выганы і т. д. І ўсё-ж тытулаваныя гультаі, эксплаататары думалі — сяляне за іх, яны пойдуць супроць рабочых.

Ленін бачыў у сялянстве велізарны рэзервуар рэволюцыйнай энергіі і ён шмат зрабіў, каб сялянскую энергію аб'яднаць з рабочай. Пасля смерці Леніна ленінскую палітыку праводзіць бліжэйшы саратнік Леніна таварыш Сталін (апладысменты), які не толькі тэарэтычна абгрунтаваў, але і практычна ажыццявіў пераход аднаасобнай распыленай сялянскай гаспадаркі на рэйкі калгасаў, гэта значыць соцыялізма.

Зараз мы пажынаем плады яго вялікай дзейнасці.

Таварышы, перанясіцеся ў думках у мінулае нашай краіны. Зірніце на сялянскія палі. У адной невялікай частцы Расіі перад вамі ўстануць раскіданыя ў беспарадку хутары, а ў пераважнай частцы перапалосіца, дзе праз кожныя дзве сажні — асобны хлеб, асобная апрацоўка, кожная паласа аддзелена мяжою—рассаднікам пустазелля, дзе не толькі з трактарам, але і з конным аднапалемешным плугам не павернешся. У такіх умовах 40 пудоў з дзесяціны лічылася добрым ураджаем. І вось, зрабіць гэтыя палі культурнымі, увесці на іх сучасную тэхніку: трактар, камбайн, паравую малатарню і незлічоную колькасць складанага сельскагаспадарчага інвентару — задача, здавалася-б, невырашальная. Але яе вырашыла комуністычная партыя, яе вырашыў правадыр гэтай партыі таварыш Сталін (апладысменты), бо ён з'яўляецца натхніцелем, ініцыятарам і правадніком гэтай велізарнай работы, якая па плячу толькі гіганту мыслі, упартасці і настойлівасці, якая па плячу толькі чалавеку, які далёка бачыць наперад. **(Апладысменты).**

Можна смела сказаць, што нідзе ў свеце перад сялянскай масай няма такіх шырокіх перспектыў, як перад калгаснікамі ў Совецкім Саюзе. У рэзультаце пролетарскай рэволюцыі сяляне РСФСР атрымалі звыш 100 мільёнаў га памешчыцкай і паркоўнай зямлі. Калгасныя і соўгасныя палі апрацоўваюць 222.600 трактараў. У адных толькі калгасах ёсць 38.641 камбайн. Насычанасць палёў сучаснымі сельскагаспадарчымі прыладамі, рост культуры агульнай, агранамічнай і тэхнічнай, рост штучных угнаенняў, вялікія асігнаванні ўрада на аграмеліярацыйныя мерапрыемствы, усё павялічваючаяся работа даследчых інстытутаў, пры ўзрастаючай іх сувязі з калгасамі, нарэшце, бязмежны рынак збыту сельскагаспадарчых прадуктаў і т. д. — вось умовы, у якіх знаходзіцца сялянства Совецкага Саюза.

Толькі соцыялізм мог стварыць такія ўмовы і толькі соцыялізм можа паставіць сялян-калгаснікаў у сапраўды роўныя ўмовы з рабочымі, з гарадскім насельніцтвам.

Наша чароўная радзіма

Канстытуцыя прыдае цяперашняй сапраўднасці заканадаўчую форму.

Раздзел другі вызначае дзяржаўнае ўстройства і ўстанаўлівае правы вышэйшых органаў улады і органаў кіравання.

РСФСР, з'яўляючыся сустаўчай часткай **СССР**, у сваіх граніцах мае 24 краі і вобласці, 17 аўтаномных рэспублік, 6 нацыянальных абласцей і 9 нацыянальных акруг.

У ліку саюзных рэспублік — наша краіна па тэрыторыі самая абшырная, першая па колькасці жыхароў, самая многанацыянальная па свайму складу. Натуральна, яна і самая разнастайная па эканоміцы, па культуры і быту. Значыць, дзяржаўныя органы павінны мець такую гібкасць, каб, апіраючыся на актыўны ўдзел мас у сваёй рабоце, як мага лепш абслугоўваць працоўных, каб насельніцтва ўсіх нацыянальнасцей арганічна ўспрымала ўладу, як сваю народную ўладу.

Таварышы, наша рэспубліка многанацыянальна. Разам з тым яна Расійская Совецкая Федэрацыйная Соцыялістычная Рэспубліка, гэта значыць носіць найменаванне рускага народу, пераважную большасць якога яна і прадстаўляе.

Рускі народ вылучыў са свайго асяроддзя нямала людзей, якія сваім талентам узнялі ўзровень сусветнай культуры. Даволі напомніць такія імёны, як Ламаносаў, Пушкін, Бялінскі, Дабралюбаў, Чарнышэўскі, [illegible] Талстой, Горкі, [illegible] Рэпін, Глінка, Чайкоўскі, Рымскі-Корсакаў, Мендзялееў, Ціміразеў, Паўлаў, Мічурын, Цыялкоўскі. [illegible] рускага тэатра, [illegible] гэта [illegible] развіццё [illegible] культуры.

[illegible] Ленін пісаў:

«Ці чужда нам, велікарускім свядомым пралетарыям, пачуццё нацыянальнай гордасці? Вядома, не! Мы любім сваю мову і сваю радзіму, мы больш за ўсё працуем над тым, каб ЯЕ працоўныя масы (г. зн. 9/10 ЯЕ насельніцтва) узняць да свядомага жыцця дэмакратаў і сацыялістаў. Нам больш за ўсё балюча бачыць і адчуваць, якім насіллям, гнёту і здзекам падвяргаюць нашу чароўную радзіму царскія каты, дваране і капіталісты. Мы ганарымся тым, што гэтыя насіллі выклікалі адпор з нашага асяроддзя, з асяроддзя велікарусаў, што ГЭТА асяроддзе вылучыла Радзішчэва, дзекабрыстаў, рэволюцыянераў-разначынцаў 70-х гадоў, што велікарускі рабочы клас стварыў у 1905 годзе магутную рэволюцыйную партыю мас, што велікарускі мужык пачаў у той-жа час станавіцца дэмакратам, пачаў скідаць папа і памешчыка» *).

Совецкі лад разняволіў творчыя сілы народу, зрабіўшы культуру здабыткам працоўных. Збылася мара лепшых людзей навукі, мастацтва і літаратуры: народ па дастоінству ацаніў, і высока ўзняў іх культурную спадчыну, уключыўшы яе ў будаўніцтва соцыялістычнай культуры. Соцыялізм апладатварыў мастацтва, навуку, тэхніку, на небывалую вышыню ўзняў узровень рускай культуры, вышэйшым дасягненнем якой, гаворачы словамі таварыша Сталіна, з'яўляецца ленінізм.

Хутка будзе поўвека, як рускі рабочы клас меў і мае сваімі правадырамі Леніна, Сталіна **(доўгія апладысменты)**, імёны якіх сотні мільёнаў людзей, абцяжараных нуждой, каланіяльным паднявольваннем, капіталістычнай эксплаатацыяй, звязваюць з ранішняй зарой свайго вызвалення.

Жадаю, каб і іншыя народы нашай краіны вылучылі са свайго асяроддзя вялікіх майстраў навукі, мастацтва, тэхнікі. **(Апладысменты).**

Раздзел трэці гаворыць аб стварэнні вышэйшых органаў улады рэспублікі — Вярхоўнага Совета, выбіраемага на 4 гады. Вярхоўны Совет з'яўляецца носьбітам вышэйшай рэспубліканскай улады і ажыццяўляе ўсе правы, згодна артыкулаў 13 і 19 дадзенай Канстытуцыі. Вярхоўны Совет абірае прэзідыум, які з'яўляецца яму падсправаздачным ва ўсёй сваёй дзейнасці.

Раздзел чацверты ўстанаўлівае вышэйшы выканаўчы і распарадчы орган дзяржаўнага кіравання **РСФСР** — Совет Народных Камісараў, вызначае яго кампетэнцыю і функцыі народных камісарыятаў.

Дружба і брацтва народаў

Раздзел пяты, шосты і сёмы гавораць аб органах дзяржаўнай улады ў аўтаномных рэспубліках і аўтаномных абласцях.

Нацыянальнае пытанне ў нашай рэспубліцы мае велізарнае значэнне. Яно ў дарэволюцыйнай Расіі не магло мець [illegible] большы [illegible] Польшча, Фінляндыя, Латвія, Эстонія. [illegible] царызм праводзіў тонкую [illegible] на [illegible] су[illegible] арганіза[illegible] характар. [illegible]

[illegible]

Што-ж [illegible] усходніх і каўказскіх [illegible] дзікі, [illegible] і паную, [illegible]

буй і рабуй. І сапраўды, аж да пролетарскай рэволюцыі адбываўся грабеж зямель, якія належалі башкірскім, татарскім, мангольскім і цюркскім сялянам.

Разумеецца, такая палітыка разарала сялянства нацыянальнасцей. Яно траціла ўсе надзеі. У яго вачах іх уласная раба та рабілася бязмэтавай. Сістэматычны грабеж зямель, непасільныя падаткі, грубае свавольства ўлад, пастаяннае зневажанне, — усё гэта вяло не да развіцця, а да дэградацыі гаспадаркі, а тым самым і да дэградацыі цэлых народаў.

Для ілюстрацыі прывяду вытрымку з палітагляду, складзенага начальнікам жандарскага кіраўніцтва па Уфімскай губерні ў 1902 годзе.

«Па [illegible] Уфімская губерня [illegible] Расіі. Галоўны кантынгент насельніцтва [illegible] мусульмане: татары, [illegible]

кія сял[illegible]расяленцы з розн[illegible] Мала[illegible]сіі, з п[illegible]і, нарэш-це, ня[illegible]іс-язычнікаў...

У к[illegible]маль усё інародча[illegible] знаходзіцца яшчэ н[illegible] ступені свайго [illegible] меры грубымі [illegible] звычаямі. Абарыге[illegible] — башкіры—[illegible] выраджэння пле[illegible] да-генерацы[illegible]

Экан[illegible] насельніцтва Уф[illegible]скучае і пакідае [illegible]ага. Без-упынна [illegible]ода неўраджаі [illegible] пандарвалі [illegible] насельніцтва, [illegible]ага і пры нармалі[illegible]ым выключэннем, [illegible]тва яшчэ доўга [illegible] прадметам [illegible] забеспячэнні [illegible] харчаваннем, [illegible]кі і яе вынікаў [illegible]там гэтага б[illegible] з'яўляюцца башкіры [illegible] бестурботны, [illegible] бел-насць [illegible] і валодаюць [illegible] надзеламі. [illegible]ькі, каб жыць [illegible], ні земляробч[illegible] няма ні адзення [illegible] такія, што проста [illegible] пражыць у іх [illegible]ы...

Заво[illegible] параўнаўча разумо[illegible] але разам з гэты[illegible] амі-ральны[illegible]а, буянства, [illegible] злодзейства і іншы[illegible] ўласцівы р[illegible] іх становішча [illegible] не можа лічыцца [illegible] нязначны дзенны [illegible] капеек прыход[illegible] сям'ю і п'янствава[illegible]

Публ[illegible] го-дзе не[illegible] народу ад бываліс[illegible] па ня-дзельн[illegible]ьшай частк[illegible] духавенств[illegible], пера-важна [illegible] ча-стакова [illegible] папулярныя, прычы[illegible] адпавед-нымі [illegible] прача та-го, у некаторых, пераважна ў паветовых гарадах у народных аўдыторыях наладжваліся музыкальна-танцавальныя вечары, якія дастаўляюць народу вялікую прыемнасць.

Мясцовых органаў друку, за выключэннем афіцыяльных уфімскіх губернскіх ведамасцей, няма»...

Гэтаму дакументу 35 год. Няма падставы думаць, што становішча к дню рэволюцыі істотна змянілася. Наадварот, у сувязі з вайной яно яшчэ горш пагоршылася. Аўтар дакумента служыць парукай таму, што сапраўднае становішча нацыянальных меншасцей было не лепшае, а значна горшае, чым абмалявана ў аглядзе.

У такім становішчы былі ўсе нацыянальнасці, якія насяляюць сучасную РСФСР: мардва, удмурты, калмыкі, народы Каўказа — чэчэнцы, карачаеўцы, кабардзінцы, балкарцы, дагестанцы і іншыя.

Вызначаючы палітыку совецкай улады па нацыянальнаму пытанню, таварыш Сталін пісаў:

«Царызм знарок культываваў на ўскраінах патрыярхальна-феадальны гнёт для таго, каб трымаць масы ў рабстве і невуцтве. Царызм знарок засяляў лепшыя куткі ўскраін каланізатарскімі элементамі для таго, каб адцясніць туземцаў у горшыя раёны і ўзмацніць нацыянальную рознь. Царызм сціснуў, а часамі проста скасоўваў мясцовую школу, тэатр, асветныя ўстановы для таго, каб трымаць масы ў цемнаце. Царызм прасякаў усякую ініцыятыву лепшых людзей мясцовага насельніцтва. Нарэшце, царызм забіваў усякую актыўнасць народных мас ускраін. Усім гэтым царызм парадзіў сярод туземцаў найглыбейшае недавер'е, якое пераходзіла часамі ў варожыя адносіны да ўсяго рускага. Каб умацаваць саюз паміж цэнтральнай Расіяй і ўскраінамі, трэба ліквідаваць гэта недавер'е, трэба стварыць атмасферу ўзаемнага разумення і брацкага давер'я»*).

Комуністычная партыя як да Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі ў сваёй агітацыі, так і пасля яе ў сваёй практычнай дзейнасці ставіла задачай стварыць сапраўды брацкія, заснаваныя на ўзаемным падтрыманні, умовы сужыцця народаў, якія насяляюць Расію. На аснове ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі партыя стварыла несакрушальную дружбу народаў, у якой сусветны пролетарыят бачыць праўобраз будучага комуністычнага грамадства. **(Апладысменты. Воклічы «Правільна!»).**

У мінулым адстаўшыя сваёй культурай, народы хутка даганяюць пайшоўшых наперад. Ствараюцца і растуць нацыянальныя кадры. Руская літаратура робіцца роднай літаратурай народаў. Руская мова вывучаецца ўжо ахвотна і свабодна. Рост культурнага і матэрыяльнага забеспячэння, рост палітычнай свядомасці, творчай ініцыятывы — характэрная рыса ўсіх народаў і нацыянальнасцей, якія насяляюць нашу рэспубліку. Такавы палітычныя рэзультаты нацыянальнай палітыкі комуністычнай партыі.

Да вяршынь совецкай дэмакратыі

Раздзел восьмы ўстанаўлівае правы і абавязкі мясцовых органаў дзяржаўнай улады, ад краявога да сельскага совета ўключна.

«Органамі дзяржаўнай улады ў краях, абласцях, аўтаномных абласцях, нацыянальных акругах, адміністрацыйных акругах, раёнах, гарадах, сёлах (станіцах, вёсках, хутарах, аулах) з'яўляюцца советы дэпутатаў працоўных». **(Арт. 77).**

Выканаўчымі і распарадчымі органамі гэтых советаў з'яўляюцца выбіраемыя імі выканаўчыя камітэты ў складзе старшыні, намеснікаў, сакратара і членаў, у колькасці, вызначаемай законам РСФСР.

Выканаўчыя органы краявых, абласных, акруговых, раённых, гарадскіх і сельскіх советаў дэпутатаў працоўных падсправаздачны як свайму совету, так і выканаўчаму органу вышэйстаячага совета. Вышэйстаячыя советы і іх выканаўчыя камітэты маюць права адмяняць процізаконныя і супярэчачыя інтарэсам дзяржавы рашэнні і распараджэнні ніжэйстаячых советаў і іх выканаўчых камітэтаў.

Мясцовыя органы ўлады маюць падвойнае значэнне: і як орган мясцовай дзяржаўнай улады, і як выбарны орган мясцовага насельніцтва. У адпаведнасці з гэтым яны маюць і падвойнае падначаленне. Вышэйстаячы совет не толькі кантралюе законнасць дзеяння ніжэйстаячага совета, але і кіруе ім, і ў сваю чаргу нясе адказнасць за дзеянні ніжэйстаячага совета. Гэта выцякае са структуры совецкага ладу.

Прамысловасць, гандаль у нас поўнасцю ў руках дзяржавы, ці кааперацыі. Зямля ёсць соцыялістычная ўласнасць дзяржавы, гэта значыць належыць усяму народу. Дзяржаўны народнагаспадарчы план вызначае амаль усю вытворчасць Саюза. Кожны сельскі совет выконвае якуюсьці частку гэтага плана. Кожны калгас, кожная вытворчая адзінка нясуць адказнасць перад дзяржавай за выкананне сваёй часткі плана, калі нават гэта гаспадарчая адзінка і не з'яўляецца непасрэдна дзяржаўнай. Мясцовыя советы, выконваючы агульна-дзяржаўныя планы, звязваюць інтарэсы насельніцтва з інтарэсамі ўсёй дзяржавы.

Але советы маюць і іншы бок гэта— іх цесная сувязь з насельніцтвам. Советы абіраюцца насельніцтвам шляхам усеагульнага, роўнага і тайнага галасавання. Значыць, націск выбаршчыкаў на іх, веданне патрабаванняў выбаршчыкаў, уласная зацікаўленасць советаў у працвітанні іменна іх мясцовасці—даюць поўную магчымасць забяспечыць мясцовыя патрэбы. Узгодненасць мясцовых інтарэсаў з агульна-дзяржаўнымі, гэта значыць агульна-народнымі, прывіваецца як насельніцтву, так і совецкім органам комуністычнай партыяй.

Нашы ворагі любяць указваць, што советамі кіруе партыя. Гэта правільна. Але яны не разумеюць таго, што партыя не з неба звалілася. Яна складаецца таксама ў пераважнай большасці з мясцовых людзей. Так што сувязь мясцовых органаў з насельніцтвам падвойная — і па лініі партыі і па лініі советаў.

У гэтым наша адрозненне ад капіталістычных краін. Разумеецца, такая пабудова органаў улады магчыма толькі ў соцыялістычнай дзяржаве. Органы совецкай улады не толькі блізкі масе насельніцтва, яны ў літаральным сэнсе органы народнай улады, тысячамі нітей звязаныя з працоўнымі. **(Апладысменты).**

Тут мы ідзем па шляху, указанаму Леніным:

«...У нас ёсць «цудоўны сродак» адразу, адным ударам УДЗЕСЯЦЯРЫЦЬ наш дзяржаўны апарат, сродак, якога ні адна капіталістычная дзяржава ніколі не мела і мець не можа. Гэта цудоўная справа — прыцягненне працоўных, прыцягненне беднаты да штодзённай работы кіравання дзяржавай».)**

Наша Канстытуцыя, трактуючы правы і абавязкі мясцовых органаў дзяржаўнай улады, упершыню вызначае і структуру совецкіх органаў. Увядзенне гэтага раздзела мае вялікае значэнне. Гэтым кладзецца канец усякаму свавольству і мясцовай праватворчасці. Канстытуцыя дакладна вызначае функцыі і ўзаемаадносіны аддзелаў Совета — значыць, пры абмеркаванні Канстытуцыі мы павінны вельмі ўважліва аднесціся да пытання арганізацыйнай пабудовы нашых Советаў. Я не сумняваюся, што ён выкліча жывы абмен думак дэлегатаў З'езда.

Таварышы, я прапускаю **раздзел дзевяты**, які гаворыць аб пабудове бюджэта РСФСР. Думаю, што на ім спецыяльна спыніцца тав. Сулімаў.

Аб судзе і пракуратуры ў праекце Канстытуцыі гаворыць **раздзел дзесяты**, які адпавядае раздзелу дзевятаму саюзнай Канстытуцыі. Партыя і Ўрад шмат зрабілі, каб узняць ролю і значэнне нашай судовай і пракурорскай сістэмы. Па праекту Канстытуцыі суд і пракуратура з'яўляюцца самастойнымі органамі. Артыкул 118 прама гаворыць: «Суддзі незалежны і падначальваюцца толькі закону». Вярхоўны суд аўтаномных рэспублік і абласцей, краёў і акруг абіраецца адпаведным вярхоўнымі советамі і советамі дэпутатаў працоўных краёў, абласцей і аўтаномных абласцей тэрмінам на 5 год. Народныя суды абіраюцца грамадзянамі раёна на аснове ўсеагульнага, прамога і роўнага выбарчага права пры тайным галасаванні тэрмінам на тры гады.

У буржуазных краінах суд ёсць апплот капіталістычнага ладу. У большасці выпадкаў ён з'яўляецца найбольш рэакцыйнай часткай дзяржаўнага апарата. Можна смела сказаць, — рабочыя ў абароне сваіх інтарэсаў там праўды не знойдуць. Буржуазны суд — гэта адзін з найбольш утончаных інстытутаў капіталізма для ашукання народных мас. Знадворны бляск бесстароннасці абароны, публічныя спрэчкі бакоў, нібыта прадастаўленне абвінавачваемаму правоў і магчымасці абараняцца, нарэшце, доўгая незмяняемасць суддзі, — усё гэта стварае ў вачах шырокіх мас ілюзію суда, які стаіць моў, над класамі. Па сутнасці-ж гэты буржуазны суд не толькі за страх, але і за сумленне абараняе інтарэсы капіталістаў.

Наш суд асноваи на прынцыпах іншых умовах. Працоўныя не маюць карыслівых відаў на іншыя класы, бо яны з'яўляюцца непасрэднымі тварцамі каштоўнасцей, і іх суд па самай прыродзе совецкага ладу павінен быць правільным, гэта значыць яго рашэнні павінны зыходзіць з інтарэсаў агульнанародных, наш суд павінен выкрываць і караць ворагаў совецкага ладу. На шматлікіх прыкладах сваёй судовай дзейнасці, разбору сутычак асабістых інтарэсаў, службовых учынкаў, нядбайнасці, злога ўмыслу і т. д. — ён павінен вучыць людзей па-комуністычнаму падыходзіць да гэтых з'яў, да ацэнкі з'яў жыцця. Задача суда выключна важная і цяжкая, але разам з тым яна і пачэсная.

Інстытут пракуратуры вылучан асобна, як незалежны орган, заклікаяы сачыць за дакладным выкананнем законаў усімі народнымі камісарыятамі, іх установамі і асобнымі службовымі асобамі, а таксама грамадзянамі РСФСР.

«Органы пракуратуры ажыццяўляюць свае функцыі незалежна ад якіх-бы то ні было мясцовых органаў, падначальваючыся толькі пракурору СССР». **(Арт. 123).**

Сэнс гэтых артыкулаў Канстытуцыі падначален аднаму прынцыпу — прынцыпу адзінства рэволюцыйнай законнасці. Што гэта значыць? Лепш за ўсё адказаць на гэта словамі Леніна. У пісьме да таварыша Сталіна Ленін пісаў:

«Ці ёсць высокамернасць у тым поглядзе, што законнасць не можа быць калужская і казанская, а павінна быць адзіная ўсерасійская і нават адзіная для ўсёй федэрацыі совецкіх рэспублік?.. Не ўлічваць ва ўсіх гэтых пытаннях мясцовых адрозненняў значыла-б упадаць у бюракратычны цэнтралізм і т. п., значыла-б перашкаджаць мясцовым работнікам у тым уліку мясцовых адрозненняў, які з'яўляецца асновай разумнай работы. Між тым законнасць павінна быць адна, і асноўным злом ва ўсім нашым жыцці і ва ўсёй нашай некультурнасці з'яўляецца папушчальнасць спрадвечна-рускага погляду і прывычкі поўдзікуноў, якія жадаюць захаваць законнасць калужскую ў адрозненне ад законнасці казанскай»...*).

Ленін трабаваў ад пракуратуры, каб яна сачыла за ўстанаўленнем сапраўды аднастайнага разумення законаў ва ўсёй рэспубліцы, не гледзячы ні на якія мясцовыя адрозненні і наперакор якім-бы то ні было мясцовым уплывам.

Гэта ленінскае патрабаванне знайшло сваё адлюстраванне ў праекце нашай Канстытуцыі.

Раздзел адзінаццаты трактуе асноўныя правы і абавязкі грамадзян. Гэты раздзел тоесны з адпаведным раздзелам саюзнай Канстытуцыі. Несумненна, ён ёсць і ў Канстытуцыях усіх астатніх совецкіх рэспублік, але ўжо абавязкова адсутнічае ў канстытуцыях усіх капіталістычных краін, не выключаючы самых дэмакратычных. Ды інакш і быць не можа. Гэтыя артыкулы ўласцівы толькі соцыялістычнай дзяржаве.

Грамадзяне РСФСР маюць права на працу, атрыманне гарантаванай работы з аплатай іх працы ў адпаведнасці з яе колькасцю і якасцю. Гэта права запісана ў артыкуле 124. Па сутнасці, Канстытуцыя толькі юрыдычна афармляе існуючае становішча, бо з арганізацыяй соцыялістычнай гаспадаркі, ростам прадукцыйных сіл совецкага грамадства беспрацоўе ў нас ліквідавана.

Ці можа якая-небудзь капіталістычная краіна, нават самая багатая, паставіць сабе такую задачу? Ясна, не можа. Прырода капіталістычнага грамадства патрабуе запаснай арміі беспрацоўных. У часе прамысловага ўздыму і шалёнай біржавой спекуляцыі гэта армія змяншаецца. З наступленнем крызісаў большая частка рабочых застаецца беспрацоўнай. Адначасова з гэтым ідзе наймацнейшы націск капіталістаў на заработную плату працуючых. Такім чынам, на голадзе беспрацоўнага і жабрацкім існаванні працуючага капіталіст імкнецца захаваць сваю высокую норму прыбытку.

Кіраўнікі фашызма ў Германіі пры захваце ўлады абяцалі скруціць шыю капіталістам, прымусіць іх лічыцца з інтарэсамі дзяржавы, так і вытворцаў. Цяпер-ж ўвесь свет бачыць, што гэта было суцэльнае ашуканства. Ашуканы рабочыя, ашуканы сяляне, ашукана дробная буржуазія, ашукана інтэлігенцыя. Па-ранейшаму засталося панаванне буйных памешчыкаў, магнатаў прамысловасці, спекулянтаў і біржавікоў, інтарэсы якіх абараняе фашызм. Фашызм ва ўладзе—гэта адкрытая тэрарыстычная дыктатура найбольш рэакцыйных элементаў фінансавага капітала.

Па сталінскаму шляху

Таварышы, увесь працоўны свет ведае, з якімі беднымі матэрыяльнымі рэсурсамі совецкі лад вышаў на грамадскую арэну. І вось, на 20-м годзе свайго існавання краіна Советаў у канстытуцыйным парадку гарантуе права на працу, права на адпачынак, скарачае рабочы дзень да 7 гадзін, гарантуе штогоднія водпускі рабочым і служачым з захаваннем заработнай платы, прадастаўляючы працоўным санаторыі, дамы адпачынку і т. д., матэрыяльна забяспечвае чалавека ў старасці, у выпадку хваробы, страты працаздольнасці.

Усё гэта з'яўляецца рэзультатам таго, што мы аднялі ад капіталістаў сродкі вытворчасці і ператварылі іх ва ўсенародныя.

Грамадзяне РСФСР маюць права на асвету (арт. 127). Гэта права забяспечваецца ўсеагульна-абавязковай пачатковай асветай, бясплатнасцю асветы, уключаючы вышэйшую асвету, сістэмай дзяржаўных стыпендый пераважнай большасці студэнтаў вышэйшай школы, навучаннем у школах на роднай мове, арганізацыяй на заводах, у соўгасах, машынатрактарных станцыях і калгасах бясплатнага вытворчага, тэхнічнага і агранамічнага навучання працоўных.

Вывучэнне тэхнікі на заводах, агранаміі ў калгасах і тэхнікі ў соўгасах і машынатрактарных станцыях, апрача павышэння кваліфікацыі кадраў, дае магчымасць таленавітым людзям ісці далей у ВНУ, ВТНУ, як гэта і робіцца на практыцы. Вядома, што сотні нашых стаханаўцаў пайшлі вучыцца ў ВНУ і ВТНУ. Інакш кажучы, мы ўзнімаем узровень ведаў рабочых кадраў да ўзроўню інжынерна-тэхнічнага персанала.

Калгаснікі, як вытворцы сельскагаспадарчых прадуктаў, па сваёй вытворчай практыцы хутка набліжаюцца да прамысловых рабочых. Тэхніка з кожным годам усё мацней унядраецца ў сельскую гаспадарку, узнімаючы культурны ўзровень вёскі, паляпшаючы яе дабрабыт. Механік, слесар, трактарыст, шофер, камбайнер, інжынер, механізатар, агроном, настаўнік, урач, заатэхнік, жывёлавод, рахункавод, бухгалтар — прафесіі, якія цвёрда ўваходзяць у сучаснае жыццё совецкай вёскі. Гэта новая культурная сіла паскарае збліжэнне горада з вёскай.

Грамадзяне РСФСР маюць не толькі правы, але і абавязкі. На адзін з іх я хачу звярнуць вашу ўвагу. Артыкул 139 гаворыць:

«Абарона бацькаўшчыны ёсць свяшчэнны доўг кожнага грамадзяніна РСФСР. Здрада радзіме: парушэнне прысягі, пераход на бок ворага, нанясенне шкоды ваеннай магутнасці дзяржавы, шпіянаж — караюцца па ўсёй строгасці закона, як самае цяжкое злодзеянне».

Значэнне гэтага артыкула зразумела кожнаму. Наша дзяржава соцыялістычная, але яна знаходзіцца ў акружэнні капіталістычных краін, пануючыя класы якіх гараць жаданнем знішчыць адзіны ў свеце ачаг соцыялізма. Яны прымяняюць самыя разнастайныя формы барацьбы супроць яго: паклёп, дыверсія, шпіянаж, правакацыя — усё пускаецца ў ход для таго, каб пашкодзіць соцыялістычнаму будаўніцтву.

Таму мы павінны ўдзесяцярыць нашу пільнасць не толькі на нашых граніцах, але і ўнутры краіны. Мы павінны зрабіць немагчымай усякую спробу ворагаў народу нанесці шкоду абароннай магутнасці Совецкага Саюза.

Таварышы, слова пільнасць у нас вельмі часта ўжываецца і, бадай, ад частага яго паўтарэння яно траціць свой унутраны змест, а між тым, гэты ўнутраны змест велізарны. На самай справе, мы таксама часта гаворым, і не без падставы, што наша радзіма чароўная, мы яе любім і не можам не любіць, бо ў ёй дано шчасце мільёнам людзей, у ёй узняты чалавечыя нізы да творчай дзейнасці, у ёй разнявлена жанчына, і жаночыя ўсесаюзныя нарады былі дэманстрацыяй утварэння жанчын ва ўсю паўнату совецкага жыцця. Народ захоплен рэзультатамі сваёй работы, поспехамі ў прамысловасці, у сельскай гаспадарцы, ва ўздыме ўласнай культурнасці і ў росце палітычнага кругагляду. І ўсё-ж пільнасць часта не знаходзіць таго паглыбленага разумення, якога яна заслугоўвае.

Мы ў асноўным пабудавалі соцыялістычнае грамадства, стварылі самую дэмакратычную Канстытуцыю. Вораг наш настолькі падаўлен, што не можа высунуць свайго носа на свет, к народу. Але гэта зусім не знімае пытання аб пільнасці, бо класавая барацьба не спынілася. Яна абвастрылася, яна прыняла не толькі палітычны, але і арганізацыйна міжнародны характар. Наглядным прыкладам гэтаму служыць грамадзянская вайна ў Іспаніі. Але не будзем хадзіць за прыкладамі на той бок граніц. Працэсы шкоднікаў і контррэволюцыянераў у СССР гавораць аб іх сувязі з зарубежнымі контрразведкамі і фашысцкімі арганізацыямі.

Народ у сваёй масе даверлівы, благародны і вялікадушны. У мінулым за гэтыя якасці ён шмат раз быў ашукан пануючымі класамі. Нам ёсць што берагчы, ёсць да чаго прымяніць пільнасць. Пільнасць павінна быць не фармальная, не папяровая. Яна павінна быць накіравана не на тое, што чалавек няўмела выказаўся, а на тое, што ён робіць, на рэзультаты яго работы, на яго штодзённыя паводзіны. Распазнаванне людзей ёсць важнейшая якасць комуніста. Я пажадаў-бы, каб артыкул 139 моцна ўвайшоў у свядомасць грамадзян нашай краіны.

У раздзеле дванаццатым сфармулявана выбарчая сістэма, вызначаны яе прынцыпы і нормы выбараў ва ўсе советы. Прынцыповыя палажэнні гэтага раздзела лягуць у аснову выбарчага закона. У сваёй прамове на Надзвычайным VIII Усесаюзным З'ездзе Советаў старшыня Совета Народных Камісараў СССР тав. Молатаў, аналізуючы нашы адносіны да дэмакратызма, асабліва спыніўся на выбарчай сістэме. Я поўнасцю далучаюся да цудоўна сфармуляваных палажэнняў прамовы таварыша Молатава (апладысменты).

Раздзел трынаццаты вызначае герб, флаг, сталіцу рэспублікі. І **раздзел чатырнаццаты** гаворыць пра парадак змены Канстытуцыі.

Таварышы, наша рэспубліка — арганічная частка СССР. Наш народ заўсёды быў і будзе апорай саюзнай дзяржавы. **(Апладысменты).**

Канстытуцыя нашай рэспублікі асновала на прынцыпах Сталінскай Канстытуцыі. Пад сцягам гэтай Канстытуцыі, пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі і совецкага ўрада, пад кіраўніцтвам нашага правадыра таварыша Сталіна наперад, за комунізм! **(Доўгія апладысменты, якія пераходзяць у авацыю. Усе ўстаюць. Па зале нясуцца прывітальныя воклічы і крыкі «Ура»).**

*) Ленін. «Аб нацыянальнай гордасці велікарусаў». т. XVIII, стар. 81.

*) Сталін. Марксізм і нацыянальна-каланіяльнае пытанне, ст. 61. Выд. 1935 г.

**) Ленін, том. XXI, стар. 264—265.

*) Ленін, т. XXVII, стар. 298 і 299. выд. 2.

ШЫРЭЙ ФРОНТ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАГА СПАБОРНІЦТВА

ЗА СУЦЭЛЬНА СТАХАНАЎСКІЯ ПРАДПРЫЕМСТВЫ

Велізарны ўздым ахапіў літаральна ўсе галіны прамысловасці БССР. У адказ на заклік наркома цяжкай прамысловасці тав. Орджанікідзе ўсё большая і большая колькасць рабочых уступае ў сацыялістычнае спаборніцтва на лепшую работу ў 1937 годзе. Пры чым спаборніцтва гэтага года вызначаецца канкрэтнасцю абавязацельстваў і ахапляе ўсіх рабочых прадпрыемства. Многа вытворчых рэкордаў устаноўлена за апошнія дні.

Аднак, з асобных прадпрыемстваў паступаюць трывожныя сігналы, якія паказваюць, што не ўсе кіраўнікі прадпрыемстваў зразумелі значэнне разгарнуўшагася па краіне спаборніцтва і не ўзначалілі яго. Ганебна працавалі ў першай дэкадзе студзеня прадпрыемствы Металатрэста, якія выканалі месячны план толькі на 27,2 проц. З 19 прадпрыемстваў Металатрэста 12 не выканала дэкаднага плана. Такія заводы, як «Інтэрнацыянал» і «Чырвоны Кастрычнік» далі толькі 6,6 проц. сваіх месячных планаў, а завод «Ударнік» — 22 проц.

Крок наперад зрабіла лёгкая прамысловасць (прадпрыемствы, раней уваходзіўшыя ў сістэму Наркаммясцпрома). Яна за 10 дзён выканала 34,9 проц. месячнага плана. Аднак, і тут ёсць яшчэ рад абознікаў. Такавы шклозавод «Пролетарый» (13,6 проц. месячнага плана), панчошна-трыкатажная фабрыка «8 сакавіка» (14,5 проц.), швейная фабрыка імя Валадарскага (23,3 проц.), чэрвеньскі лесазавод (20,6 проц.) і інш. На радзе прадпрыемстваў дрэнна выконваюцца яшчэ і якасныя паказальнікі.

На жаль, не могуць пахваліцца рэзультатамі першай дэкады студзеня і прадпрыемствы Менска, хаця ім па праву належала быць перадавымі. Усяго прадпрыемствы саюзнай і рэспубліканскай прамысловасці Менска выканалі месячны план на 30 проц. Яшчэ горш працавалі менскія прадпрыемствы нізавой прамысловасці, Белкаапінсаюза і промкааперацыі.

Прыведзеныя факты сведчаць аб самазаспакаенні некаторых кіраўнікоў прадпрыемстваў аб тым, што не ўсюды ўзят роўны тэмп уздыму работы з першага дня 1937 года і што не ўсюды ўзначален вытворчы ўздым рабочых.

У 1937 годзе не павінна быць абознікаў. Урокі першай дэкады да многага абавязваюць. Трэба па-бальшэвіцку ўзначаліць разгарнуўшаеся соцыялістычнае спаборніцтва, ахапіць літаральна ўсіх рабочых, арганізаваць перадачу вопыту стаханаўскай работы і правесці неабходныя арганізацыйна-тэхнічныя мерапрыемствы, спрыяючыя ператварэнню прадпрыемстваў у суцэльна-стаханаўскія.

МНОЖАЦЦА РАДЫ СПАБОРНІЧАЮЧЫХ

Выкліканыя ўчора па тэлефону кіраўнікі раду чыгуначных арганізацый і буйнейшых прадпрыемстваў БССР паведамілі работніку «Звязды» аб разгортванні соцспаборніцтва на вытворчасці.

— З вялікім энтузіязмам, — сказаў намеснік начальніка Беларускай дарогі тав. Умрыхін, — у кожным дэпо, на кожнай станцыі і дыстанцыі праходзіць абмеркаванне пісьма ленінградскіх чыгуначнікаў. Беларуская дарога ўступае ў спаборніцтва з Маскоўска-Кіеўскай і зараз у асобных аддзяленнях распрацоўваюцца канкрэтныя ўмовы спаборніцтва. У сувязі з велізарным уздымам, выкліканым пісьмом ленінградскіх чыгуначнікаў і селектарнай нарадай, праведзенай наркомам з камандзірамі транспарту, работа дарогі за апошнія дні рэзка палепшылася. Калі да 6 студзеня — дня селектарнай нарады — дарога не выконвала плана пагрузкі, дык з 6 студзеня план перавыконваецца. За 10 дзён пасля селектарнай нарады дарога пагрузіла на 2.250 вагонаў больш плана, перакрыўшы і абавязацельства, узятае начальнікам палітаддзела дарогі перад наркомам.

Расце колькасць крываносаўцаў на дарозе. Бліскучыя ўзоры работы паказалі машыністы Нікіцін (ордэнаносец), Турык, Сцефановіч і галоўныя кандуктары Вінаградаў, Ярас і Чэрвенка. Яны на працягу месяца мелі 19.368 кіламетраў прабегу (без заходу ў дэпо), замест 10.000 кіламетраў па норме. Пры гэтым, працуючы на сумесі вугалю, яны за месяц зэканомілі 11.686 кілаграмаў вугалю і мелі 1.299 мінут нагону ў шляху.

— Наш завод, — сказаў сакратар парткома Гомсельмаша тав. Капман, — адным з першых у БССР уключыўся ва ўсесаюзнае спаборніцтва за стаханаўскую работу ў 1937 годзе. Пытанне гэта абмеркавалі па цэхах, на сходах інжынерна-тэхнічных работнікаў. Кожны цэх вызначыў канкрэтныя мерапрыемствы, якія забяспечаць выкананне ўзятых абавязацельстваў. З 1100 вытворчых рабочых ужо ахоплена спаборніцтвам 978 чалавек. За першую дэкаду завод выканаў план як па колькасці, так і па асартыменту. Зніжан процант браку ліцця. Замест дапускаемых 10 проц., завод меў у першай дэкадзе студзеня 5 проц.

Сярод спаборнічаючых рабочых першынства трымае токар механічнага цэха т. Новакрашчонаў. Ён выконвае норму звыш 300 проц. Пры яго дапамозе токар Жытвікаў, з якім ён спаборнічае, зараз таксама дае 300 проц. нормы. Майстар змены такароў, член партыі тав. Нарбутовіч у спаборніцтве са зменай Радзівіловіча дабіўся значнага павышэння выпрацоўкі. Яго змена дае 118—120 проц. нормы.

Шырока разгарнулася спаборніцтва на віцебскім варштатабудаўнічым заводзе «Чырвоны металіст» імя Кірава. Аб гэтым расказаў сакратар парткома т. Дымштэйн. 218 рабочых уступілі ў індывідуальнае спаборніцтва. Заключылі дагаворы паміж сабой 8 брыгад і 4 цэхі. Каваль Лятышэўскі ўстанавіў новы рэкорд. Ён выканаў норму на 350 проц. Сярэдняе выкананне норм за першую дэкаду студзеня 330 проц. Ён спаборнічае з вядомым кавалём Лінам, які некалькі адстаў ад яго па выпрацоўцы і дае 270 проц. нормы. Фармаўшчык Філонаў у спаборніцтве з тав. Рагазінскім дабіўся перамогі. Ён за дэкаду студзеня мае сярэдняе выкананне норм 220 проц., прычым зусім знішчыў брак (па норме дапускаецца 6 проц.).

ЗЛЁТ СТАХАНАЎЦАЎ-КРЫВАНОСАЎЦАЎ

15 студзеня ў клубе імя Леніна адбыўся злёт стаханаўцаў-крываносаўцаў менскага чыгуначнага вузла. Для ўдзелу ў злёце прыбыла дэлегацыя асіпавіцкага вузла Беларускай чыгункі з 18 стаханаўцаў і ўдарнікаў.

Начальнікі аддзяленняў і служб тт. Фралоў, Разумаў, Анісімаў і Шаршнёў паведамілі злёту аб выніках работы на сваіх участках за мінулы год і задачах на 1937 год.

У спрэчках выказаліся каля 15 стаханаўцаў: токар т. Андзерала, дыспетчар т. Кулік, аглядчык вагонаў т. Каваль і іншыя, якія ў адказ на пісьмо ленінградскіх чыгуначнікаў таварышу Сталіну і прамову наркома тав. Кагановіча на селектарнай пераклічцы прынялі на сябе рад канкрэтных абавязацельстваў.

На злёце быў заключан дагавор на соцыялістычнае спаборніцтва паміж чыгуначнікамі менскага і асіпавіцкага аддзяленняў і вузлоў на лепшае выкананне ўказанняў наркома.

У 3 гады і 10 з палавай месяцаў скончыла другую пяцігодку рэчыцкая запалкавая фабрыка «Х Кастрычнік». У дэкаду фабрыка выпусціла 21.500 скрынак запалак. НА ЗДЫМКУ: лепшая стаханаўка-этыкіроўшчыца экспартных запалак А. Бліенец.

Фото С. Грыка і В. Лейпа (БСФ).

ДАГАВОР НА СОЦСПАБОРНІЦТВА ПАМІЖ ПРАДПРЫЕМСТВАМІ СТАЛІНСКАГА І КАГАНОВІЦКАГА РАЁНАЎ

Наша вялікая краіна перамагла [illegible] на ўсіх франтах соцыялістычнага будаўніцтва. Гэтымі перамогамі мы абавязаны вялікай партыі Леніна—Сталіна, вялікаму правадыру, настаўніку і другу ўсіх працоўных таварышу Сталіну.

Аб новай бліскучай бальшэвіцкай перамозе, атрыманай у 1936 годзе, рапартавалі вялікаму правадыру таварышу Сталіну, партыі і ўраду, усёй краіне наркомы таварышы Кагановіч, Орджанікідзе, Мікаян і Любімаў.

Пачатак 1937 года ў нашай краіне азнаменаваўся новым уздымам соцыялістычнага спаборніцтва, знайшоўшым сваё адлюстраванне ў канкрэтных абавязацельствах, прымаемых рабочымі калектывамі ў адказ на зварот слаўнага наркома Серго Орджанікідзе.

Цяперашні ўздым соцыялістычнага спаборніцтва арганічна звязан з зацвярджэннем Сталінскай Канстытуцыі і з тым, што краіна, датэрмінова скончыўшы план першага стаханаўскага года, уступіла ў другі стаханаўскі год — апошні год другой пяцігодкі — і з велізарным энтузіязмам рыхтуецца да гістарычнай гадавіны 20-годдзя Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі. Ганаровы доўг кожнага калектыва сустрэць 20 гадавіну выкананнем і перавыкананнем вытворчага задання.

Ставячы сваёй задачай, каб у другім стаханаўскім годзе прамысловасць сталіцы ордэнаноснай Беларусі заняла вядучае месца, трыкутнікі прадпрыемстваў Сталінскага і Кагановіцкага раёнаў заключаюць дагавор на соцспаборніцтва на наступных пунктах:

1. [illegible]

2. Дабіцца максімальнага павышэння прадукцыйнасці працы, зніжэння сабекошту, павышэння якасці прадукцыі, выкаранення браку і строгага захавання фінансавай дысцыпліны. Забяспечыць штомесячнае і квартальнае выкананне і перавыкананне планаў усімі прадпрыемствамі раёна.

3. Разгарнуць соцыялістычнае спаборніцтва як унутры прадпрыемстваў, так і паміж асобнымі прадпрыемствамі, ставячы сваёй мэтай абавязковы ахоп усіх рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых.

4. Шырока папулярызаваць метады работы лепшых стаханаўцаў Саюза, пераносіць вопыт перадавых прадпрыемстваў (асваенне комплексных метадаў работы родственных прадпрыемстваў) і шырока ўкараняць метады лепшых стаханаўцаў сваіх прадпрыемстваў з тым, каб у 1937 годзе не было ні аднаго рабочага, не выконваючага новыя нормы.

5. Забяспечыць у 1937 годзе поўны ахоп рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў тэхнічнай вучобай.

Кіраўнікі прадпрыемстваў Сталінскага і Кагановіцкага раёнаў абавязваюцца да 20 студзеня 1937 года распрацаваць па кожнаму прадпрыемству канкрэтныя мерапрыемствы і паказальнікі соцыялістычнага спаборніцтва, на падставе якіх да 25 студзеня 1937 года павінна быць закончана заключэнне соцдагавароў паміж цэхамі, брыгадамі, індывідуальныя соцдагавары паміж рабочымі ўнутры прадпрыемстваў і паміж прадпрыемствамі.

Устанавіць штодзенны кантроль над выкананнем соцдагавароў, прычым соцдагавары на прадпрыемствах правяраюцца [illegible]

Дагавор падпісалі трыкутнікі прадпрыемстваў і прадстаўнікі [illegible] Сталінскага і Кагановіцкага раёнаў г. Менска.

ПЕРШЫЯ РЭЗУЛЬТАТЫ

Раніцою на самым віднам месцы, насупроць уваходу ў цэх, з'явіўся вялікі плакат. Прайсці міма яго было немагчыма. Кідаліся ў вочы велізарныя літары слоў:

«Выклік такарнаму цэху. Таварышы такары — стаханаўцы і ўдарнікі! Стаханаўцы і ўдарнікі слясарна-зборачнага цэха ўключаюцца ў соцспаборніцтва паміж сабой на лепшае выкананне студзеньскага плана. Мы абавязаліся даць краіне ў студзені месяцы 10 камнедрабілак, 17 стругальных варштатаў, 40 свідравальных 40-міліметровых, 5 радыяльна-свідравальных і 1 сушыльны барабан. Выклікаем вас на спаборніцтва на лепшае выкананне плана [illegible]».

У абедзены перапынак сабраліся такары. Яны абмеркавалі выклік, прынялі магчымасці і ўжо к вечару побач з першым плакатам вісеў другі:

«Таварышы стаханаўцы, ударнікі і інжынерна-тэхнічныя работнікі слясарна-зборачнага цэха! Мы выклік прынялі. Арганізуем спаборніцтва ўнутры цэха на лепшае выкананне задання, дадзенага ў пісьму тав. Орджанікідзе».

Так пачалося спаборніцтва двух цэхаў. У слясарным цэху стаханаўцы заключылі паміж сабой індывідуальныя дагаворы, якія запоўнілі канкрэтнымі, праверанымі абавязацельствамі. Стаханаўцы Драгун і Чартоў абавязаліся закончыць у студзені 20 карабак хуткасцей да стругальных варштатаў замест 18, намечаных планам. Стаханавец Васілеўскі са сваёй групай [illegible] на зборцы траверс, але за апошні час адстае.

У такарным цэху кожны дзень расла прадукцыйнасць працы. Такары Малейка, Васілеўскі даюць па 175 проц. нормы, стаханавец Кітайчык — 160 проц.

Адзін з лепшых стаханаўцаў цэха тав. Галашэвіч [illegible] паставіў сабе мэтай давесці сваю выпрацоўку да 200 проц. Ён працуе над дэталяй [illegible] стругальнага варштата. З кожным днём выпрацоўка Галашэвіча павышаецца. [illegible] 16 студзеня ён даў 220 проц. нормы. [illegible]

Лепшыя стаханаўцы цэха канкрэтнымі справамі забяспечылі [illegible] абавязацельстваў. Стары стаханавец тав. Міхалевіч фармуе стойкі для стругальных варштатаў. Ён дабіўся поўнай ліквідацыі браку, выконвае норму на 174 проц.

Знатны стаханавец завода тав. Мурашка перадае свой вопыт фармоўкі двум вучням — былым дапаможным рабочым — тт. Урбану і Суботку. На фармоўцы 2-тоннай станіны стругальнага варштата тав. Мурашка выконвае план на 187 проц.

Фармаўшчык тав. Гібалаў нядаўна працуе ў ліцейным цэху, але ён ужо заслужана карыстаецца аўтарытэтам сярод ліцейшчыкаў. [illegible] Тав. Гібалаў спаборнічае з фармаўшчыкам тав. Тарановічам [illegible]. Так, за першую дэкаду студзеня Гібалаў выканаў план на 180 проц., а Тарановіч [illegible] да 100 проц.

З фармаўшчыкамі спаборнічаюць шышачнікі. [illegible]

Спаборніцтва ў ліцейным цэху дало ўжо першыя рэзультаты. Брак ліцця [illegible] склаў у студзені 1936 года 3,6 проц., а ў першай дэкадзе студзеня — 2,2 проц. (замест дапушчаемых планам 3 проц.). [illegible]

[illegible] 131 тону чушкавага чыгуну і 67 тон коксу [illegible] 70 проц. [illegible] 3 проц. [illegible] 6,9 [illegible]

Лепшыя стаханаўцы цэха [illegible]

С. ГАЛКІН, І. ФЕЛЕР.

БЛІСКУЧЫ РЭКОРД КОМПЛЕКСНАЙ БРЫГАДЫ ЛІНДЭ

[illegible] паказваюць лепшыя стаханаўцы віцебскага чыгуначнага вузла на пісьмо ленінградскіх чыгуначнікаў і заклік наркома тав. Кагановіча.

14 студзеня [illegible] соцыялістычнага [illegible] і аршанскімі чыгуначнікамі, комплексная брыгада [illegible] Віцебскага [illegible] Ліндэ [illegible]

[illegible]

АРК. ЗАРУБЕЖНЫ.

ОРДЭНАНОСНАЙ БССР—УЗОРНУЮ СУВЯЗЬ

І. І. ВАЛОДЗЬКА

Упаўнаважаны Наркамсувязі СССР пры СНК БССР.

Штогод павялічваюцца сродкі, якія дзяржава ўкладвае ў гаспадарку сувязі. Зацверджаны гэтымі днямі ІІІ сесіяй ЦВК СССР дзяржаўны бюджэт на 1937 год прадугледжвае асігнаванне наркамату сувязі 545.990 тысяч руб. У БССР капіталаўкладанні ў гаспадарку сувязі дасягаюць у 1937 годзе каля 5 мільёнаў руб.

Па плану 1937 года намечана адкрыць у сельсоветах БССР 400 новых, культурна абсталяваных паштовых аддзяленняў, якія будуць абслугоўваць насельніцтва ўсімі відамі сувязі. Усе сельсоветы БССР будуць у 1937 годзе тэлефанізаваны. Райцэнтры, якія да гэтага часу не былі радыёфікаваны, абагацяцца ў 1937 годзе добра абсталяванымі радыёвузламі. Колькасць радыёкропак павялічваецца з 74 да 105 тыс.

Аўтапаштовы парк для перавозкі карэспандэнцый, пасылак, газет і журналаў бесперапынна павялічваецца. На 1-І—36 г. ён меў 54 аўтамашыны, а на 1-І—37 г. — 83 аўтамашыны. Да канца 1937 года па плану намечана давесці склад парку да 138 аўтамабіляў. Такім чынам, перавозка пошты на конях хутка замяняецца аўтамашынамі. Калі, напрыклад, да гэтых пор у палескіх раёнах Беларусі пошта перавозілася на конях, дык у сучасны момант у гэтыя раёны пошта і друк дастаўляюцца на аўтамабілях.

Паспяхова ўкараняецца і паветраная паштовая сувязь. У 1937 г. 15 найбольш аддаленых ад цэнтра і чыгункі раёнаў будуць атрымліваць пошту і выданні друку самалётамі, прычым газеты — у дзень іх выхаду.

Усё гэта сведчыць аб велізарнай увазе, якую партыя і ўрад аддаюць органам сувязі. У нашай шчаслівай квітнеючай краіне, краіне вялікай Сталінскай Канстытуцыі, дзе з кожным днём усё больш узрастаюць культурныя запатрабаванні працоўных, работа апарата сувязі набывае асаблівае значэнне.

«Арганізацыя сувязі, асабліва, калі яна пастаўлена сапраўды ўзорна, таксама важны рычаг ва ўздыме культуры нашай краіны... Атрыманне газет, мясцовых і цэнтральных, здаецца, простая справа. Але давайце на справе і ўсюды даб'емся таго, каб гэтых газет, па крайняй меры, у раённым цэнтры было дастаткова і каб яны атрымліваліся абавязкова і заўсёды своечасова» (Молатаў, даклад аб народнагаспадарчым плане 1936 г.).

На жаль, работа апарата сувязі ў БССР на сёнешні дзень далёка не адпавядае культурным запатрабаванням насельніцтва. «Звязда» ў артыкуле «Рашуча палепшыць работу апарата сувязі» (№ 296 ад 27 снежня 1936 г.) зусім правільна адзначыла становішча паштовай сувязі БССР, па-бальшэвіцку выкрыла абураючыя факты коснасці, бюракратызма, безгаспадарчасці ў асобных звеннях паштовага апарата.

Бескультур'е, бруд, чаргі, адсутнасць элементарных выгад для адпраўкі пісьма, грашовага пераводу, пасылкі — усё гэта характарызуе работу шмат якіх паштамтаў і паштовых аддзяленняў гарадоў і раёнаў БССР.

Тысячы скарг, якія паступаюць [illegible] гавораць аб бюракратычна-бяздушных адносінах [illegible] кіраўнікоў паштовых аддзяленняў, іх чыноўніцка-роўнадушным падыходзе да чалавека, да яго запросаў і запатрабаванняў. Яны гавораць аб антысанітарным становішчы шмат якіх нашых прадпрыемстваў, аб грубасці, няўважлівасці, напляваце́льскіх адносінах да наведвальніка з боку работнікаў пошты. Але самае горшае, што некаторыя кіраўнікі аддзяленняў сувязі не толькі з гэтым зжыліся, але і самі дапускаюць агідныя здзекі з кліентуры.

На імя начальніка парыцкага раённага аддзела сувязі тав. Райхліна паступіла патрабаванне з Сормава аб звароце грашовага пераводу ў 100 рублёў на імя грамадзяніна Науменка. Замест таго, каб даць чоткі і ясны адказ на запытанне, Райхлін умудраецца на працягу цэлага месяца адмоўчвацца.

Начальнік горацкага раённага аддзела сувязі Неклюдаў лічыць, што не яго справа займацца пісьмамі, пасылкамі і пераводамі. У яго, бачыце, ёсць больш важныя справы.

Трэба асобна адзначыць дрэнную работу менскага паштамта і яго гарадскіх аддзяленняў. Пастаянныя чаргі, бруд, грубае абыходжанне з наведвальнікамі, выклікалі шмат скарг працоўных. На ўскраінах Менска ёсць 6 паштовых аддзяленняў, задача якіх — набліжэнне пошты да працоўных. Аднак уся гэта сетка працуе выключна дрэнна. Дастаткова ўказаць, што ў агульныя выходныя дні, калі насельніцтву больш за ўсё прыходзіцца зварачацца да пошты, гэтыя аддзяленні да апошняга часу зусім не працавалі. У звычайныя-ж дні гарадскія паштовыя аддзяленні адкрыты з 9—10 гадзін да 15 гадзін. [illegible]

Трэба прама сказаць, што вялікая доля віны за агідную работу паштовай сувязі кладзецца на Кіраўніцтва сувязі БССР і ў першую чаргу на мяне, як на яго кіраўніка. Мы да гэтага часу не ўдзялілі належнай увагі гэтаму важнейшаму і адказнейшаму ўчастку гаспадаркі сувязі.

Народны камісар сувязі СССР тав. Ягода з усёй катэгарычнасцю паставіў перад намі задачу—пакончыць з бескультур'ем у прадпрыемствах сувязі, дабіцца нармальнага і культурнага абслугоўвання дзяржаўных органаў і насельніцтва.

Артыкул «Звязды» ўзварушыў шырокія масы сувязістаў БССР. Работнікі ўсіх прадпрыемстваў сувязі Беларусі абмеркавалі яго на агульных сходах і вытворчых нарадах (на якіх прысутнічала звыш 4.000 чалавек) і поўнасцю прызналі факты бюракратычнага ігнаравання скарг працоўных і дрэнную якасць работы паштовай сувязі.

У мэтах мабілізацыі мас сувязістаў на ліквідацыю недахопаў мною праведзены дзве радыёпераклічкі прадпрыемстваў сувязі. Правераны ўсе паштовыя прадпрыемствы Менска, праведзена нарада з работнікамі менскага паштамта і паштовага аддзела кіраўніцтва сувязі. Намечан рад канкрэтных мерапрыемстваў па паляпшэнню работы апарата

У Менску, Гомелі, Оршы і іншых гарадах БССР павялічана колькасць аперацыйных акон па прыёму і выдачы ўсіх відаў паштовых адпраўленняў. Гэта дапаможа ліквідаваць чаргі на пошце. З 20 студзеня ўсе гарадскія паштовыя аддзяленні ў Менску пераводзяцца на бесперапынны рабочы тыдзень, а ў звычайныя дні яны будуць працаваць не да 15 гадзін, а да 18. [illegible]

Для хуткага і культурнага абслугоўвання насельніцтва ў Менску, Гомелі, Віцебску арганізавана дастаўка грашовых пераводаў і паштовых пасылак непасрэдна на дом адрасатам, для чаго вылучан спецыяльны аўтатранспарт. На самай пошце, у мэтах ліквідацыі чаргі, выдача і прыём пасылак вытвараецца да 18 гадзін (раней гэтыя аперацыі канчаліся ў 15 гадзін). Арганізавана дыспетчарская служба, якая ажыццяўляе строгі кантроль над рухам паштовых машын у горадзе і па трактах раёнаў.

Учоту і рэагаванню на скаргі працоўных мы аддаем асаблівую ўвагу. Гэта справа ўскладзена цяпер асабіста на загадчыкаў аддзяленняў сувязі.

Тры разы ў месяц мы будзем праводзіць радыёпераклічкі, прысвечаныя спецыяльна пытанням работы пошты. У пераклічках у абавязковым парадку будуць прымаць удзел усе кіраўнікі райаддзелаў сувязі, загадчыкі аддзяленняў, агенцтваў.

На працягу студзеня ў гарадах будзе праведзена нармаванне штатаў і вывучэнне працэсаў апрацоўкі і дастаўкі карэспандэнцый.

Неабходна адзначыць, што пытанне аб расшырэнні паштовай сеткі ў гарадах да гэтага часу ўпіраецца ў адсутнасць памяшканняў. Горсоветы на мясцах (Менск, Гомель, Віцебск) не аказваюць нам належнай дапамогі ў гэтай справе.

Неабходна, каб горсоветы і райвыканкомы больш уважліва адносіліся да работы органаў сувязі, выканалі пастанову СНК СССР ад 23 мая 1936 года аб прадстаў[illegible]

Кіраўнікі прадпрыемстваў сувязі і ўвесь калектыў сувязістаў БССР павінны [illegible] ліквідаваць усе недахопы, выграніць з практыкі бескультур'е, недысцыплінаванасць, бюракратызм.

Ордэнаносная БССР павінна мець узорную гаспадарку сувязі. Для гэтага неабходна, каб кіраўнікі прадпрыемстваў, партыйныя і профсаюзныя арганізацыі па-сапраўднаму ўзначалілі стаханаўскі рух, папулярызавалі вопыт лепшых работнікаў пошты, па-бальшэвіцку ўзяліся за павышэнне вытворча-тэхнічнай кваліфікацыі ўсіх сувязістаў.

Сталінская Канстытуцыя гарантуе грамадзянам СССР тайну перапіскі. 128 артыкул Канстытуцыі гаворыць: «Недатыкальнасць жылля грамадзян і тайна перапіскі ахоўваюцца законам». Гэта накладвае на работнікаў сувязі асаблівую адказнасць. Ні для каго не сакрэт, што ў радзе паштовых аддзяленняў БССР мелі месца факты ўскрыцця пісем і карэспандэнцый. Злачынныя элементы, якія пралезлі ў апарат сувязі, прабуюць скарыстаць службовае становішча для розных сваіх гнусных і брудных мэт. Неабходна з усёй вострай бальшэвіцкай пільнасцю бязлітасна выкрываць і ачышчаць органы сувязі ад гэтых жулікаў і злачынцаў. Чоткая, чэсная работа — прамы абавязак кожнага сувязіста, абавязак, які непасрэдна вынікае са Сталінскай Канстытуцыі.

У другім стаханаўскім годзе соцыялістычная сувязь БССР павінна стаць і стане ў рады перадавых галін народнай гаспадаркі. Гэтага патрабуюць ад нас партыя і ўрад, гэтага патрабуе наш любімы, мудры правадыр — вялікі **Сталін.**

АНТЫСОВЕЦКІЯ ВЫМЫСЛЫ ГЕРМАНСКАГА ДРУКУ

ЛОНДАН (сталіца Англіі), 15 студзеня. (БЕЛТА). Як паведамляе кансерватыўная газета «Дэйлі тэлеграф», англійскі ўрад, мабыць, прыме запрашэнне чэхаславацкага ўрада камандыраваць ваеннага і авіяцыйнага аташэ для праверкі германскіх сцвярджэнняў, быццам СССР устанаўлівае поўны кантроль над чэхаславацкай арміяй і авіяцыяй.

Згодна вестак, якія ёсць у Англіі, — піша газета, — вельмі тэндэнцыйныя паведамленні германскага друку ні ў якай меры не пацвярджаюцца. Характэрна, што германскі друк па-ранейшаму сцвярджае, быццам 2.000 совецкіх спецыялістаў кантралююць зараз чэхаславацкую армію, у той час, як бесстаронныя замежныя аглядальнікі ў Празе не могуць знайсці ніякіх пацвярджэнняў гэтых заяў.

Узброенаму германскаму ўмяшанню ў Іспаніі, — піша газета, — папярэднічала моцная кампанія, якая мела на мэце пераканаць германскі народ, што Іспанія большэвізуецца. Зараз адчуваецца некаторы непакой, у сувязі са сцвярджэннямі аб большэвізацыі Чэхаславакіі. Узнікае пытанне, — заключае газета, — ці не падрыхтоўваецца ў Германіі глеба для адпраўкі «добраахвотнікаў» у Чэхаславакію?

* *

ЛОНДАН (сталіца Англіі), 15 студзеня. (БЕЛТА). Агенцтва Рэйтэр пашырае наступнае паведамленне: «У англійскіх афіцыяльных колах адносяцца скептычна да сцвярджэнняў германскага друку аб советызацыі паветранага флота Чэхаславакіі. Згодна вестак англійскіх колаў, гэтыя сцвярджэнні не абгрунтаваны. Сцвярджэнні германскага друку, на думку англійскіх колаў, высоўваюцца ў парадку знарок раздуваемай кампаніі».

* *

ПРАГА (сталіца Чэхаславакіі), 15 студзеня. (БЕЛТА). Чэхаславацкія газеты з вялікім задавальненнем друкуюць паведамленне агенцтва Рэйтэр, у якім абвяргаюцца выдумкі германскай прапаганды аб «советызацыі» чэхаславацкай ваеннай авіяцыі. Газеты расцэньваюць гэта паведамленне, як абсалютны правал фашысцкай прапаганды.

ПРЫЕЗД ГЕРЫНГА Ў РЫМ

РЫМ (сталіца Італіі), 14 студзеня. (БЕЛТА). Прыбыў германскі міністр авіяцыі генерал Герынг. Усе італьянскія газеты вышлі з артыкуламі, якія вітаюць у асобе Герынга «старога друга Італіі». Герынга суправаджае рад адказных германскіх чыноўнікаў.

На думку мясцовых дыпламатычных колаў, паездка Герынга прадыктавана імкненнем Германіі забяспечыць, каб італьянскі ўрад пасля заключэння англа-італьянскага пагаднення не адышоў ад тых палітычных пазіцый, якія былі намечаны ў Берліне ў рэзультаце перагавораў з італьянскім міністрам замежных спраў Чыано.

У гутарцы з Мусаліні Герынг даў запэўненні аб адсутнасці ў Германіі тэрытарыяльных дамаганняў у Міжземным моры.

У адказ на гэтыя запэўненні Мусаліні даў тлумачэнні аб англа-італьянскім пагадненні, падкрэсліўшы, што яно не перашкаджае каланіяльным дамаганням Германіі.

Французская палата прыняла закон аб добраахвотніках

ПАРЫЖ, 16 студзеня. (БЕЛТА). У палаце дэпутатаў пры абмеркаванні законапраекта аб добраахвотніках Габрыэль Перы ад імя комфракцыі заявіў, што комуністы будуць галасаваць за законапраект, бо бачаць у ім сродак даўлення на фашысцкія дзяржавы. Аднак, калі апошнія ўхіляцца ад пагаднення, Францыя павінна будзе аднавіць свабоду гандлю з рэспубліканскай Іспаніяй, або арганізаваць дзейсны кантроль над захаваннем пагаднення аб неўмяшанні і перашкодзіць далейшай інтэрвенцыі.

Законапраект у цэлым з нязначнымі папраўкамі рэдакцыйнага характару прыняты палатай дэпутатаў аднагалосна — 591 голасам.

Да падзей у Іспаніі. НА ЗДЫМКУ: атрад жаночага палка ўрадавай арміі патрулірує на вуліцах Валенсіі. (СФ).

Ваенна-фашысцкі мяцеж у Іспаніі

СТАНОВІШЧА НА ФРАНТАХ

МАДРЫДСКІ ФРОНТ

ПАРЫЖ (сталіца Францыі), 16 студзеня. (БЕЛТА). У паведамленні Камітэта абароны Мадрыда гаворыцца, што на мадрыдскім фронце к канцу дня войскі мяцежнікаў прадпрынялі вялікую атаку на пазіцыі ўрадавых войск ва Універсітэцкім гарадку. Атака адбіта.

* *

ПАРЫЖ (сталіца Францыі), 16 студзеня. (БЕЛТА). У паведамленні Камітэта абароны Мадрыда, апублікаваным сёння ў поўдзень, гаворыцца: «Ноччу мяцежнікі жорстка атакавалі розныя сектары мадрыдскага фронта, асабліва Карабанчэль і Універсітэцкі гарадок (на захадзе ад Мадрыда), але былі ўсюды адбіты. У сектарах Аравака і Лас-Росас (на паўночны захад ад Мадрыда) ўрадавыя войскі прасунуліся на 2 кіламетры ва фронце ў 5 кіламетраў».

ПАЎДНЁВЫ ФРОНТ

ПАРЫЖ (сталіца Францыі), 16 студзеня. (БЕЛТА). Згодна паведамлення карэспандэнта агенцтва Гавас, урадавыя войскі, якія аперуюць на фронце Кардовы, прасунуліся на 4 кіламетры ў напрамку Поркуна.

* *

ЛОНДАН (сталіца Англіі), 15 студзеня. (БЕЛТА). Агенцтва Рэйтэр перадае, што, згодна ўрадавага паведамлення, рэспубліканскія войскі, падтрыманыя авіяцыяй, занялі штыхавой атакай значна ўмацаваныя пазіцыі мяцежнікаў на ўзвышшы Поркуна (правінцыя Хаэн) — на поўдні Іспаніі.

* *

ЛОНДАН (сталіца Англіі), 16 студзеня. (БЕЛТА). Згодна паведамлення агенцтва Рэйтэр у часе паветранай бамбардыроўкі Малагі (на поўдні Іспаніі) двума фашысцкімі гідрапланамі 14 студзеня было забіта 2 чал. У парту адна бомба папала ў параход «Аяменды».

Тыя-ж гідрапланы скінулі бомбы на чыгуначныя станцыі Велес, Малага і Торэ дэль Мар.

МЯЦЕЖНІКІ БАМБАРДЫРАВАЛІ БАРСЕЛОНУ

ЛОНДАН (сталіца Англіі), 16 студзеня. (БЕЛТА). Як перадае карэспандэнт кансерватыўнай газеты «Морнінг пост», ваенныя судны мяцежнікаў бамбардыравалі Барселону (сталіцу Каталонскай аўтаномнай вобласці). Бамбардыроўка цягнулася надоўга. Аб'ектам абстрэлу былі нафтахавальнікі, якія, аднак, асталіся непашкоджанымі. Снарадамі пашкоджана больніца, якая знаходзіцца недалёка. 8 чалавек забіта, 10 ранена.

АГЕНЦТВА УІК АБ МІЖНАРОДНЫМ СТАНОВІШЧЫ

ЛОНДАН (сталіца Англіі), 15 студзеня. (БЕЛТА). Агенцтва Уік указвае, што Лондан і Парыж стаяць цяпер твар да твара з першай фазай германскіх атак на захадзе Еўропы і ўлічваюць, што яны страцілі шмат важных пазіцый у рэзультаце сваёй палітыкі капітуляцыі перад агрэсіўнай пазіцыяй Германіі.

Як указвае агенцтва, у Англіі і Францыі ўзнікае трывожнае пытанне: «Як доўга Совецкі Саюз можа і захоча дзейнічаць у адзіноцтве, у якасці ахоўніка міжнароднага парадку на Захадзе». З таго часу, як стала ясна, што пагадненне аб неўмяшанні ў іспанскія справы мае характар камедыі, — гаворыць далей агенцтва, — совецкая дыпламатыя прыклала ўсе намаганні, каб дабіцца прыняцця мер, якія спынілі-б германскае пранікненне і ўтаржэнне ў Заходняй Еўропе.

Агенцтва падкрэслівае, што пазіцыя Францыі і Англіі ў ваеннаабарончых адносінах у сучасны момант значна пагоршылася ў параўнанні з тым, як было да грамадзянскай вайны ў Іспаніі. СССР, заключыўшы франка-совецкі дагавор, абяцаў дапамогу Францыі і ўскосна Англіі ў момант, калі становішча гэтых дзяржаў у адносінах Германіі было куды лепшым чым зараз. Краіны, якія даюць гарантыі дапамогі, могуць разлічваць, што тыя, каму даецца гарантыя, прымуць элементарныя меры перасцярогі, каб не дапусціць пагаршэння сваіх стратэгічных пазіцый. Аднак, Францыя і Англія не прынялі гэтых мер перасцярогі, і таму СССР можа ў адзін прыгожы дзень заявіць, што выгаднаму становішчу, пры наяўнасці якога былі даны гарантыі дапамогі, была безрасудна нанесена шкода і што ў рэзультаце гэтага Совецкі Саюз павінен перагледзець сітуацыю ў цэлым. Толькі супрацоўніцтва паміж совецкім, французскім, англійскім і іспанскім урадамі і ўрадамі краін Цэнтральнай Еўропы яшчэ можа забяспечыць мір у Еўропе ад германскага нападу.

Аднак, — указвае ў заключэнне агенцтва, — ужо ёсць апасенні, што СССР стаміўся абараняць заходнюю дэмакратыю і прадаставіць ёй самой займацца ўласнымі праблемамі.

Надзвычайны XVII Усерасійскі З'езд Советаў

ДЗЕННІК З'ЕЗДА

Ранішняе пасяджэнне 16 студзеня

Старшынствуючы тав. Д. Е. Сулімаў адкрывае пасяджэнне і прадастаўляе першае слова ў спрэчках па дакладу тав. М. І. Калініна старшыні ЦВК Татарскай АССР тав. Г. Г. Байчурыну. [illegible]

Яркімі лічбамі тав. Байчурын ілюструе поспехі прамысловасці і сельскай гаспадаркі Татарыі. [illegible]

Старшыня Омскага аблвыканкома тав. С. С. Кандрацьеў [illegible]

Слова атрымлівае старшыня Сталінградскага аблвыканкома тав. С. М. Кузнецоў. [illegible]

[illegible] тав. А. М. Іванаў.

З яркай прамовай выступае настаўнік сярэдняй школы з гор. Весьегонска, Калінінскай вобласці, тав. Ф. В. Сцепухін. Ад імя 17 тысяч настаўнікаў і 560 тысяч вучняў вобласці ён прыдае сардэчны паклон вялікаму правадыру народаў таварышу Сталіну і тав. Калініну, імя якога з гордасцю носіць Калінінская вобласць.

Пасля перапынку ў прэзідыуме З'езда паяўляецца таварыш Молатаў. [illegible]

Старшыня СНК Калмыцкай АССР тав. А. П. Пюрбеоў [illegible]

Тав. Пюрбеоў [illegible]

[illegible]

Старшыня [illegible] Чэлябінскага аблвыканкома тав. М. А. Совецінкаў. [illegible]

[illegible] Маскоўскай вобласці, тав. П. В. Егорава, [illegible]

[illegible] прадукцыі іванаўскіх тэкстыльных фабрык. З'езд цёпла правітае дэлегацыю. (БЕЛТА).

ПАПУЛЯРНЫ ДАПАМОЖНІК ДЛЯ НІЗАВОГА ДРУКУ

Рэдакцыя журнала «Рабоче-крестьянский корреспондент» выдавецтва «Правды», пачынаючы з лютага, будзе друкаваць у журнале «Рабкресткор» цыкл лекцый завочнага навучання для кіраўнікоў семінараў шматтыражак, рэдкалегій насценгазет, рабкораў і селькораў. Усяго будзе надрукавана 24 лекцыі па найбольш важных пытаннях работы нізавога друку.

Выпуск гэтага дапаможніка акажа вялікую дапамогу кіраўнікам семінараў, рэдкалегій шматтыражак і насценгазет і пачынаючым пісаць рабкорам і селькорам.

ФЁДАРАЎ.

ПЕРАД СУДОМ НАД ЗАБОЙЦАМІ М. В. ПРОНІНАЙ

Апублікавана абвінаваўчае заключэнне па справе аб забойстве 11 снежня ў г. Мелекесе дэлегаткі Надзвычайнага VIII Усесаюзнага З'езда Советаў М. В. Пронінай.

Праведзеным расследваннем устаноўлена, што гэта злачынскае злачынства зрабілі вядомыя ў Мелекесе бандыты, выхадцы з сацыяльна-варожага асяроддзя — Розаў Александр, Федотаў Віктар і Ешчэркін Дзімітрый. Яны праследавалі тав. Проніну каля дома № 17 па Больнічнай вуліцы і нанеслі ёй 12 нажавых ран. Па-зверску расправіўшыся з М. В. Пронінай, забойцы аграбілі яе і схавалі рэчы забітай у доме Розава.

Следствам устаноўлена, што Розаў і Федотаў да забойства Пронінай зрабілі ў гор. Мелекесе рад бандыцкіх нападаў, якія суправаджаліся забойствамі і раненнямі. Яны з'яўляюцца зусім разлажыўшыміся і варожымі ў адносінах да совецкай улады людзьмі.

Пад суд аддаюцца таксама А. Е. Гуляева, М. С. Гуляеў і Ю. П. Карпаў, якія з'яўляліся пасобнікамі забойцаў і хавалі ў сябе рэчы забітай М. В. Пронінай.

КАЛГАСНІКІ АТРЫМЛІВАЮЦЬ СЯРЭДНЮЮ АСВЕТУ

У беларускай калгаснай вёсцы налічваецца ўжо 858 няпоўных сярэдніх і поўных сярэдніх школ для дарослых, дзе калгаснікі, галоўным чынам, моладзь без адрыву ад вытворчасці атрымлівае сярэднюю асвету. Навучаецца 27.000 чалавек. У бягучым годзе ва многіх няпоўных сярэдніх школах адбудуцца першыя выпускі слухачоў. У 1937 годзе Наркамасветы БССР намячае адкрыццё ў сельскіх мясцовасцях яшчэ 423 школ для дарослых з ахопам вучобай 54.000 чалавек.

ПРЫВІТАННЕ ГРУЗІНСКІМ КАМПАЗІТАРАМ-ОРДЭНАНОСЦАМ

Беларускія совецкія кампазітары Любан, Туранкоў, Залатароў і Цікоцкі па даручэнню секцыі совецкіх кампазітараў БССР паслалі прывітальную тэлеграму выдатным кампазітарам Грузіі, узнагароджаным у ліку іншых удзельнікаў дэкады грузінскага мастацтва ў Маскве ордэнамі Саюза.

ДОМ ПАРТАКТЫВА К ЛЕНІНСКІМ ДНЯМ

Сёння ў менскім доме партактыва дырэктар інстытута гісторыі партыі пры ЦК КП(б)Б тав. Пасэ зробіць для прапагандыстаў і агітатараў інструкцыйны даклад на тэму: «13 год без Леніна, па ленінскаму шляху пад кіраўніцтвам Сталіна».

Пры Доме партактыва арганізавана выстаўка, якая адлюструе жыццё і дзейнасць Владзіміра Ільіча Леніна. У дакументах, фотаздымках і літаратуры выстаўка пакажа дзяцінства Леніна, пачатак яго рэвалюцыйнай дзейнасці, кіраўніцтва Леніна і Сталіна ў рэвалюцыі 1905 года. Спецыяльныя аддзелы выстаўкі адлюструюць апошнія гады жыцця Леніна, смерць правадыра і ленінскі заклік і 13 год без Леніна, па ленінскаму шляху пад кіраўніцтвам Сталіна. Выстаўка адкрываецца сёння.

СПАБОРНІЦТВЫ ЦЯЖКААТЛЕТАЎ БЕЛАРУСКАЙ ВАЕННАЙ АКРУГІ

Учора ў менскім Доме Чырвонай Арміі пачаўся вучэбна-металічны збор і спаборніцтвы цяжкаатлетаў і фехтавальшчыкаў Беларускай ваеннай акругі. Сярод удзельнікаў — рэкардсмены РСЧА па штанзе тт. Самковіч і Люнёў. На каўры адбыліся першыя два кругі французскай барацьбы. Штангісты спаборнічалі ў алімпійскім траебор'і (жым, рывок і штуршок двума рукамі). Вечарам пачалася барацьба баксёраў на рынгу.

Спаборніцтвы працягнуцца тры дні.

МАТАЦЫКЛЫ ДЛЯ КАЛГАСНАЙ ВЁСКІ

У выглядзе вопыту Беларускае аб'яднанне культтавараў упершыню завезла ў БССР 10 матацыклаў для продажу на вёсцы. Матацыклы былі раскуплены на працягу месяца. Іх купілі педагог, аграном, міліцэйскі работнік і інш.

Цяпер многія райкультмагі прысылаюць настойлівыя патрабаванні аб выдзяленні ім для продажу матацыклаў. З Мозырскай акругі атрыман папярэдні заказ на 3 машыны, з Полацкага раёна на адну машыну і т. д.

КОРАТКА

На значок «Гатоў да санітарнай абароны» здалі нормы 85 слухачоў магілеўскай школы будвуча, якія на працягу трох месяцаў вывучалі санітарную справу. Вялікую ўвагу падрыхтоўцы значкістаў аддалі ўрачы тт. Усвятцаў і Ашкінадзі.

2 грузавыя аўтамашыны-таксі атрымлівае ў першым квартале Менскае трамвайнае кіраўніцтва для перавозкі грузу грамадзян сталіцы.

Лекцыяй прафесара Каўцэвіча на тэму «Вадкае паветра» горацкі райком ЛКСМБ адкрыў цыкл навуковых лекцый для вучняў сярэдніх школ раёна. На лекцыю праф. Каўцэвіча прыйшлі студэнты рабфака і вучні дзесяцігодак.

Адказны рэдактар Д. В. ЮРКОЎ.

ІНСТЫТУТ МАСАВАГА ЗАВОЧНАГА НАВУЧАННЯ ПАРТАКТЫВА
ПРЫ ЦК КП(б)Б
ПАВЕДАМЛЯЕ, што СЁННЯ, 17 СТУДЗЕНЯ, У 18 ГАДЗІН 15 мін.
ПРАЗ РАДЫЁСТАНЦЫЮ імя КОМІНТЭРНА ПЕРАДАЕЦЦА
ДАКЛАД народнага камісара юстыцыі Саюза ССР тав. КРЫЛЕНКА
НА ТЭМУ:
«СТРУКТУРА ВЫШЭЙШЫХ ОРГАНАЎ УЛАДЫ І ДЗЯРЖАЎНАГА КІРАЎНІЦТВА СССР».
СЛУХАЙЦЕ АРГАНІЗАВАНА Ў РАДЫЁПАРТАЎДЫТОРЫЯХ, ПАРТГАБІНЕТАХ І ІНДЫВІДУАЛЬНА НА-ДАМУ.
Дырэктар ІМЗО пры ЦК КП(б)Б БЕКЕРМАН.

СЁННЯ Ў ТЭАТРАХ І КІНО

БЕЛАРУСКІ ПЕРШЫ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР
18 студзеня Абан. № 18.
ЯК ЯЕ ЗАВУЦЬ

ДЗЯРЖ. ЯЎРЭЙСКІ ТЭАТР БССР (Абан. № 51)
ТРАКЦІРШЧЫЦА

Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка»
КАНЦЭРТ БЕТХОВЕНА

Дзіцячы гукавы кінотэатр
КАРЛ БРУНЕР

Гукавы кінотэатр «Пралетарый»
«БЕСПРИДАННИЦА»

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»
КАНДУІТ

Гукавы кінотэатр «Спартак»
ЛЕТЧЫКІ

ПАВЕДАМЛЕННЕ
„Моспосылгосторг" даводзіць да ведама ўсіх грамадзян — сваіх заказчыкаў, што заказы на пасылку тавараў прымаюцца толькі пры ўмове паведамлення на грашовым пераводзе (паштовым або тэлеграфным) дакладнага адраса для пасылкі, а іменна: назва паштовага аддзялення, вобласць, раён, сяло, або вуліца і нумар дома, імя, імя па бацьку і прозвішча заказчыка поўнасцю і разборліва.
Заказы без захоўвання гэтай умовы прымацца не будуць, бо па існуючых паштовых правілах пасылкі з няпоўным адрасам на пошце не прымаюцца.
МОСПОСЫЛГОСТОРГ.
Москва, ул. Кирова, д. № 47.

У аддзел аб'яў звоніце па тэл. 21-845

БЕЛАРУСКАЯ РЭСПУБЛІКАНСКАЯ КАНТОРА „САЮЗУЦІЛЬ"
(Менск, вул. Дзем'яна Беднага, 8. Тэл. 22-185, 22-186, 24-610).
ВЯДЗЕ ЗАГАТОЎКУ ЎЦІЛЬСЫРАВІНЫ:
РЫЗЗЁ, МАКУЛАТУРУ, ГУМОВЫ АБУТАК, ТЭХНІЧНУЮ ГУМУ, КОСЦЬ, ПУХ-ПЯРО, ШЧАЦІНУ, КОНСКІ ВОЛАС, РОГ-СЫРАВІНУ, КАРОТКАЕ ВАЛАКНО, ЛОМ КАЛЯРОВЫХ МЕТАЛАЎ і іншыя віды.
ЗАГАТОЎКА вядзецца ПРАЗ ЗБОРШЧЫКАЎ, ФУРГОНШЧЫКАЎ І ЛАРКІ ЯК У ГАРАДЗЕ, ТАК І НА СЯЛЕ.
ПРЫ ЗДАЧЫ ЎЦІЛЬСЫРАВІНЫ ПАТРАБУЙЦЕ ПРЭЙСКУРАНТ ЦЭН, ЗАЦВЕРДЖАНЫХ НАРКАМЛЕГПРОМАМ СССР.
ЗАХОЎВАЙЦЕ ВАШ ХАТНІ ЎЦІЛЬ І ПРАДАВАЙЦЕ ЯГО САЮЗУЦІЛЮ.
ВА ЎСІХ ГАРАДАХ І РАЁННЫХ ЦЭНТРАХ САЮЗУЦІЛЬ МАЕ СВАЕ ЗАГАТОЎЧЫЯ КАНТОРЫ.

ПАВЕДАМЛЯЙЦЕ ВАШ АДРАС КАНТОРАМ, І Ў ГЭТЫ-Ж ДЗЕНЬ ДА ВАС ПРЫЕДУЦЬ ЗА ЎЦІЛЕМ.

ЦЭНЫ на некаторыя віды ўцільсыравіны ПАВЫШАНЫ.

НАЗВА ГАТУНКАЎ	Загатцана за кілограм Р.	К.
ГАРАДСКОЕ СУКНО ТОНКАЕ ЧЫСТА-ШЭРСЦЯНОЕ	—	80
ГАРАДСКОЕ СУКНО ГРУБА-ШЭРСЦЯНОЕ	—	18
СЯЛЯНСКАЯ ЧЫСТАЯ ШЭРСЦЯНАЯ ВЯЗЬ	—	55
СЯЛЯНСКАЕ ЧЫСТАЕ ШЭРСЦЯНОЕ СУКНО	—	35
ФУТРА-АЎЧЫННЫ ЛАСКУТ	—	14
ЛЯМЕЦ-ВАЛЕНКІ	—	07
ПОЎШЭРСЦЯНОЕ РЫЗЗЁ	—	10
ХОЛШЧАВАЕ РЫЗЗЁ	—	20
ХОЛШЧАВАЯ ВЕТАШ ФАРБАВАНАЯ І НЕФАРБАВАНАЯ, ЗАБРУДЖАНАЯ	—	45
ХОЛШЧАВАЯ ВЕТАШ НЕФАРБАВАНАЯ ЧЫСТАЯ	—	50
ХОЛШЧАВАЯ ВЕТАШ САРОЧКА ЧЫСТАЯ НЕФАРБАВАНАЯ	—	70
ЧУНІ ІЛЬНОПЕНЬКАВЫЯ	—	10
ВЯРОЎКА ІЛЬНОПЕНЬКАВАЯ	—	16
СЕЦІ І НЕВАДЫ ІЛЬНОПЕНЬКАВЫЯ	—	10
РЫЗЗЁ БАВАЎНЯНА-ПАПЯРОВАЕ	—	18
ВЕТАШ БАВАЎНЯНА-ПАПЯРОВАЯ	—	45
ВАТНІК	—	10
РЫЗЗЁ-БРАК	—	07
СТАРЫ ГУМОВЫ АБУТАК	—	56
ПУХ-ПЯРО КУРЫНАЕ ЗМЕШАНАЕ	1	00
ПУХ-ПЯРО ГУСІНАЕ	3	50
ПУХ ГУСІНЫ	10	
ПАПЯРОВАЯ МАКУЛАТУРА ЗБОРНАЯ	—	10
КОСЦЬ СТАЛОВАЯ І ПАЛЯВАЯ	—	12

БЕЛАРУСКАЯ РЭСПУБЛІКАНСКАЯ КАНТОРА «САЮЗУЦІЛЬ».
ПАМЯТАЙЦЕ! УЦІЛЬ — КАШТОЎНАЯ СЫРАВІНА І ЯНА НЕАБХОДНА РАДУ ГАЛІН ПРАМЫСЛОВАСЦІ.

БЕЛАРУСКІ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫ ІНСТЫТУТ
(горад Горкі, БССР)
паведамляе ўсіх СКОНЧЫЎШЫХ ІНСТЫТУТ
(і акадэмію)
па агранамічнаму, аграхімічнаму і заатэхнічнаму факультэтах і не абараніўшых да гэтага часу ДЫПЛОМНЫХ РАБОТ, што яны могуць для атрымання дыплома
здаць дзяржаўны экзамен
у сесію — 15 лютага — 31 сакавіка 1937 г.
У далейшым допушчэнне гэтых асоб к дзяржаўным экзаменам не будзе дазволена.
Падрабязнасці — па запытаннях.
ДЫРЭКЦЫЯ.

ПРАЦЯГВАЕЦЦА ПАДПІСКА на 1937 год
на штомесячны грамадска-палітычны і навуковы журнал
(6 ГОД ВЫДАННЯ)
„ФРОНТ НАУКИ и ТЕХНИКИ"
Орган ЦК саюза работнікаў вышэйшай школы і навуковых установ і ЦБ ВАРНИТСО
Адказныя рэдактары акадэмікі А. Н. БАХ, Б. А. КЕЛЕР. ФНТ вядзе барацьбу за далейшы ўздым совецкай навукі, за перабудову навукі на аснове марксізма-ленінізма, за рацыянальную арганізацыю і эфектыўнасць навуковай работы ў інтарэсах сацыялістычнага будаўніцтва, за высокую якасць падрыхтоўкі кадраў і сістэматычнае павышэнне ідэйна-палітычнага ўзроўню і кваліфікацыі навуковых і інжынерна-тэхнічных работнікаў.
У 1937 г. уводзіцца новы аддзел «Вопросы культуры», у якім будуць змяшчацца артыкулы агляду па пытаннях літаратуры і мастацтва.
ПАСТАЯННЫЯ АДДЗЕЛЫ ЖУРНАЛА:
пытанні палітыкі і філасофіі, праблемы навукі і тэхнікі, пытанні культуры, барацьба за кадры, за рубяжом, у грамадскіх арганізацыях навуковых і інжынерна-тэхнічных работнікаў, у навуковых установах і ВНУ, [illegible] і бібліяграфія.
ПАДПІСНАЯ ЦАНА: на год — 20 руб., на 6 мес. — 10 руб.
ПАДПІСКУ НАКІРОЎВАЦЬ: Москва, 9, ул. Горького, 37 — редакция ФНТ. Падпіска прымаецца таксама поштай, Саюздрукам, КОГІЗ'ам, мясцкомамі саюза вышэйшай школы і аддзяленнямі ВАРНИТСО.
К. Б. С.

Упаўнаважаны Галоўлітбела № К—512. Друкарня газеты «Звязда», Менск, Совецкая, 63.